

Slovenski VESTNIK

Poštni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt

Posamezni izvod 7 šilingov
mesečna naročnina 25 šilingov
celoletna naročnina 250 šilingov
za Jugoslavijo letno 5000 dinarjev

P. b. b.

LETNIK XLII.

CELOVEC, PETEK 3. JULIJ 1987

ŠTEV. 27 (2334)

ORF: Samo „televizijsko okno“ za manjšine?

Nova televizijska shema avstrijske televizije, katere težišče je lokalizacija, ne predvideva redne dnevne televizijske oddaje v jeziku avstrijskih manjšin. Od 2. maja 1988 naprej bo namreč koroški študio dnevno pripravljala in oddajala „Koroška danes“, ki bo trajala 15 minut. Prispevki bodo izključno v nemškem jeziku! Za Slovence na Koroškem preostane samo upanje na takozvano lokalno „televizijsko okno“, s katerim se bo v prihodnjih mesecih ukvarjala posebna komisija pod vodstvom dr. Rudolfa Nagillerja. Ta komisija naj bi proučevala možnosti televizijskih oddaj v jezikih avstrijskih etničnih manjšin. O tem dokončno odločata generalni intendant Podgorski in kuratorji ORF-a. Taka je napoved intendanta ORF-studija Koroške Heinza Felsbacha v ekskluzivnem intervjuju s „Slovenskim Vestnikom“. Obširno poročilo na drugi strani!

Strokovna komisija na Dunaju:

Razpravo o vmesnem poročilu bodo nadaljevali 12. avgusta

V torek je na Dunaju spet zasedala strokovna komisija, ki obravnava načrte za dvojezično šolstvo na Koroškem. Na sporedu tega sestanka je bila razprava o vmesnem poročilu komisije, kot uvod zanjo pa so zastopniki ministrstva predložili osnutek po točkah za poročilo zvezni ministrici. Člani komisije so nato diskutirali o prvih poglavjih predloženega osnutka, drugi del pa bodo pretresli 12. avgusta, ko se bo komisija ponovno sestala na Dunaju.

Člani komisije so v torek razpravljali predvsem o trenutnem stanju pogajanj v komisiji, o vsebinah reformnega paketa ter o bistvenih predpogojih in premisah za kak reformni paket. Pod točko „trenutno stanje pogajanj“ so izluščili možnosti za soglasje oz. za tista stališča, v katerih si posamezni „tabori“ v strokovni komisiji nasprotujejo. Šlo je za to, da se dokopljejo do zaključka o tem, v katerih delih je možno zblizanje stališč oz. s katerimi predlogi zastopniki manjšine nikakor ne morejo soglašati.

Glavni del razprave je bil posvečen debati o izhodiščih za kak nov reformni paket, pri čemer so predvsem zastopniki koroških Slovencev posvetili glavni poudarek dejstvu, da predvideva model koroške pedagoške komisije ločitvene ukrepe. Seveda so uradni koroški zastopniki v strokovni komisiji skušali dokazovati, da so v koroškem modelu zabeleženi le zgolj pedagoški ukrepi. Toda s to argumentacijo niso uspeli, saj so slovenski zastopniki z detajlirano analizo prikazali prave namere koroškega modela. Zabeleženo je bilo tudi, da even-

tualna nova ureditev ne sme iti mimo obstoječih zakonov in avstrijske ustave (katere bistveni sestavni del je državna pogodba) ter da ne sme imeti kot posledico tudi kakršnegakoli poslabšanja službenopravnega statusa dvojezičnih učiteljev.

Pod točko „bistveni predpogoji in premise za kak reformni paket“ pa so razpravljali predvsem o klimi za reformo ter o povečanju kompetenc dvojezičnih učiteljev, se pravi o načrtnem izobraževanju.

O drugem delu poročila ministrstvu bodo diskutirali 12. avgusta, ko se bodo pogovarjali predvsem konceptu za razvoj šolstva in šol, o možnostih za izboljšanje pouka ter o ostalih odprtih vprašanjih (tiha zaposlitev otrok; organizacijski, pravni in administrativni ukrepi,...). Po tej seji pa bo 6 do 7 članska skupina (2 zastopnika koroških Slovencev, 2 zastopnika koroške pedagoške komisije, 2 ali 3 zastopniki zveznega ministrstva) sestavila vmesno poročilo. O tem, ali bo ta skupina pooblaščenca sestaviti poročilo oz. ali bo vsa komisija o tem še enkrat razpravljala, se v torek še niso pogovarjali.

Končno
je
prišlo
poletje

Po dolgi zimi in muhastem hladnem vremenu zadnjih mesecev, smo končno dočakali pravo poletje. Vroče vreme zadnjih dni je prineslo posebno veselje seveda otrokom, ki komaj čakajo konec šolskega leta, da bi ob toplih koroških jezerih uživali počitnice. Nekateri so se že med tednom podali na Vrbsko jezero in izkoristili sončne dneve, kakršnih je bilo letos do sedaj res malo.

Tovariško srečanje pri Peršmanu: Skupno za mir in sožitje!

Dve vsebinski izpovedi sta bili v ospredju tovariškega srečanja pri Peršmanovemu muzeju: tudi danes je treba strniti vrste v skupni boj proti vsakršnemu oživiljanju nacistične in fašistične miselnosti, pravtako skupno pa se je treba zavzemati za mir v svetu, se pravi za svet brez atomskega orožja in nasilja. Zastopnik RK Zveze borcev Slovenije Jože Gačnik in zastopnik borčevske organizacije iz Vidma Urbano Busettni sta v svojih nagovorih spomnila na pomembnost antifašističnega boja za osvoboditev vseh narodov izpod nacifašizma. Peršmanov muzej, pred katerim je potekalo tovariško srečanje, pa sta označila kot simbol za upor proti nacifašizmu: „Naj nam bo še naprej simbol za potrebno prijatelj-

stvo in bratstvo med narodi ter sožitje brez teptanja katerekoli manjšine.“

Predsednik Zveze koroških partizanov Janez Wutte-Luc se je podobno kakor Janko Malle (njegov govor v izvlečkih objavljamo na 6. strani) ukvarjal z napadi na partizanstvo in z Waldheimovo „pozabljenostjo“. Hans Meritschnig, ki je govoril za štajerske partizane, pa je med drugim zahteval prepoved KHD-ja ter popolno izpolnitev v državni pogodbi zajamčenih pravic. Navzoče je v imenu Zveze kacetarjev pozdravil (KZ-Verband) tudi dr. Luka Sienčnik, kulturni del prireditve pa sta oblikovala MePZ „Zarja“ iz Železne Kaple ter šmihelska godba na pihala.

Ob dnevu vstaje
slovenskega naroda
vabimo na 8. spominski
pohod na Komelj

„Po poteh Domnove čete“

ki bo v nedeljo, dne 19. julija 1987.

Zbirališče je od 8.30 do 9. ure pri Janku Apovniku na Borovlju 32 pri Pliberku. Apovnikova hiša je ob cesti, ki vozi iz Pliberka proti državnii meji – Holmec, 2 km pred mejo na razpotju Šmarjeta – gostilna Kos. Odhod od Apovnika bo ob 9. uri preko Šmarjete do spomenika padlim partizanom na Komelju, kamor bomo prispeli ob 13. uri. Tam bo kratka spominska svečanost, potem pa partizanski miting.

Pot je dolga 7 km v eno smer. Za vse tiste, ki je ne zmorejo, je zbirno mesto pri spomeniku pri Cimpercu. Na pohodu bomo obujali spomine na težke čase naše narodnoosvobodilne borbe in se spominjali vseh tistih, ki so v tem težkem času trpeli in dali svoja življenja za našo svobodo. Na spominski pohod vabimo vse, posebno še naš mladi rod, da se bo še bolj seznanil z našo slavno preteklostjo. Vse pohodnike opozarjamo na primerno obleko in obutev.

Za malico in pijačo bo poskrbljeno!
Pohod in spominska slovesnost bosta ob vsakem vremenu!

Zveza koroških partizanov,
Področni odbor Pliberk
Slovensko prosvetno društvo
„Edinost v Pliberku“
Krajevno združenje ZSM Pliberk
Krajevni odbor
Zveze slovenskih organizacij

Tovariško srečanje

Tudi letos je Zveza koroških partizanov vabila na Peršmanovino in spet se je tovariškega srečanja udeležilo mnogo demokratov in antifašistov.

PREBERITE

na strani

- 2 Mednarodni simpozij: Manjšine v Avstriji so žrtve intolerantnega vzdušja
- 3 Četrta milijona šilingov z dražbo za glasbeno šolo in vrtce
- 4 Občinska seja v Šentjakobu
- 5 O novi pesniški zbirki Franca Merkača
- 7 Pojasnilo dr. Gstettnerja k študiju „Slovenci v Celovcu“
- 8 XI. srečanje slovenskih športnikov obmejnih dežel na Ravnah

Dežela kupi podjetje za 2 šilinga...

Dežela Koroška namerava kupiti za simbolično vsoto dveh šilingov sporno tovarno celuloze v Beljaku. S to novico je v sredo deželna vlada presenetila koroško javnost. Kakor smo zvedeli, bo dežela s podpisom te kupne pogodbe postala lastnica tovarne, v katero je bilo doslej investiranih okrog 800 milijonov šilingov. Beljaško podjetje naj bi vodila podjetniška družba, njene posle naj bi vodil v tej panogi skoraj neznan švicarski državljani Heim. Dosedanji lastnik podjetja, Papst, bo menda pri tej novi konstrukciji soudeležen z vsem svojim kapitalom. Poznavalci te panoge se po najnovejšem presenetljivem razvoju sprašujejo, ali Papst ne bo spet novi šef tovarne.

ORF: Samo „televizijsko okno“ za etnične manjšine?

Ekskluzivni intervju glavnega urednika Ivana Lukana z intendantom koroškega študija ORF, Heinzem Felsbachom

Novi koncept regionalizacije oz. lokalizacije avstrijske radiotelevizije Slovincem na Koroškem oz. manjšinam ni naklonjen. Intendant ORF-študija za Koroško je namreč v ekskluzivnem intervjuju za „Slovenski vestnik“ izjavil, da bo po novi tv-shemi (začetek 2. maja 1988) koroški študio oddajal dnevno 15 minutni lokalni televizijski spored pod naslovom „Koroška danes“, to pa izključno v nemškem jeziku!

Ker pa se vodstvo ORF-a zaveda dejstva, da si manjšine v Avstriji želijo tudi televizijske oddaje v svojem jeziku, je generalni intendant Teddy Podgorski, ustanovil komisijo pod vodstvom bivšega šefa oddaje „Čas v sliki“ dr. Rudolfa Nagillerja. Ta naj bi poiskala možnosti za oddajanje v jezikih avstrijskih manjšin.

Felsbach je pri tem poudaril, da bo imel Nagiller pri izbiri članov komisije „prosto roko“. Poročilo o rezultatih te komisije je pričakovati letos pozno jeseni.

Naloga komisije bo v prvi vrsti najti takozvano lokalno „televizijsko okno“, to se pravi čas izven običajnega odajnega časa. „To pa ne pomeni, da je predvideno, da bi oddaje za manjšine odrinili pozno v noč“, je poudaril Felsbach. Istočasno je namignil na možnost, da bi oddajali spored v manjšinskih jezikih lahko tudi popoldne ali za vikend.

Predloge komisije bo najprej obravnaval sam generalni intendant Podgorski, ki bo potem koncept predložil kuratoriju ORF-a, ki je pristojen za končno odločitev. Po oceni Felsbacha pogovor s prizadejimi formalno ni predviden, ni pa izključeno, da bi Podgorski povabil

Slovence in Hrvate na informativni pogovor in šele potem kuratoriju predložil koncept oz. predlog komisije.

Kar se tiče slovenskih oddaj iz koroškega deželnega študija, se ne bo v bližji prihodnosti nič spremenilo. Felsbach: „Do spremembe bi prišlo samo tedaj, če bi Nagillerjeva komisija predlagala spremembe tudi na tem področju in kuratorij to tudi sklenil.“ Na kratko povedano pomeni to, da tako časovna razširitev sporeda kot tudi sprememba oddajnega časa za ORF trenutno ni aktualno vprašanje!

Popolnoma pa je zaspala tudi v času Bacherja in In der Maura rojena varianta o lastni frekvenci za slovenske oddaje. Kot je znano, je ORF konec sedemdesetih let preveril tehnične možnosti in finančne stroške za realizacijo dnevno štiriurnega programa v slovenščini. „Za-

kaj je potem stvar „zaspala“, mi ni točno znano“, je v intervjuju rekel Felsbach.

O sodelovanju ORF-a z Radiotelevizijo Ljubljana je Felsbach trenutno stanje ocenil takole: „Sodelovanje med koroškim ORF-študijem in RTV-Ljubljano je zadovoljivo ali z drugimi besedami rečeno, skromno, vendar dobro! Kar se tiče sodelovanja med dunajskim ORF-om in Ljubljansko televizijo pa je treba omeniti, da je bilo to že bolj intenzivno. Opozarjam samo na skupne projekte kot so bile to oddaje o Kugyju in o Plečniku. Odkar pa je bivši intendant Wolf In der Maur konzulent na Dunaju, se je stvar spet premaknila na boljše. Trend kaže, da se spet vzpenja!“

Glede na slab sprejem ljubljanskega televizijskega sporeda v nekaterih krajih Južne Koroške je bil Felsbachov odgovor zelo kratek in

Heinz Felsbach, intendant ORF-študija za Koroško, je v ekskluzivnem razgovoru s „Slovenskim vestnikom“ predstavil novo programsko shemo ORF-a glede lokalizacije televizijskega sporeda.

jasen: „Ta problem ne spada v kompetenco ORF-a. To je stvar avstrijske pošte...“

Mednarodni simpozij Renner-Instituta na Dunaju – Resolucija Tuppyju, naj odločno zavrne napade na učitelje celovške univerze

Manjšine v Avstriji: žrtve netolerantne klime!

Z Dunaja poroča dr. Franci Zwitter

Simpozij je organiziralo Avstrijsko društvo za politične vede. Že iz uvodnih referatov je bilo razvidno, da prirediteljem ni šlo v prvi vrsti za suhoparno politološko teoretiziranje, marveč za političen angažma v smislu podpiranja emancipacijskih stremeljenj v Avstriji naseljenih narodnih skupnosti ter uveljavljanja demokratičnih in političnih pravic začasno v Avstriji živečih inozemskih delavcev.

Medtem ko sta inozemska politologa Zülch in Blaschke orisala vzpon narodnostnih in s tem v zvezi regionalističnih ter avtonomističnih gibanj po zahodni Evropi – od Španije tja do Velike Britanije – in v tem anticentralističnem prizadevanju, ki je vsem tem gibanjem skupno, videla tudi zaledje demokratičnih političnih sil v času neokonzervativnih tendenc, je Anton Pelinka konkretnije tematiziral avstrijsko manjšinsko politiko in po diferenciaciji pojma „manjšina“ ugotovil, da so zlasti etnične manjšine v Avstriji slej ko prej in v sedanjem času občutneje, žrtve netolerantne klime in deloma tudi protizakonitega postopanja avstrijskih oblasti. Vendar ne gre toliko za pravna vprašanja, temveč za vprašanje splošne vladajoče politične kulture v Avstriji, ki prav trenutno obrobni skupinam ni naklonjena.

Približno 150 do 200 udeležencev simpozija, ki so vztrajali vse tri dni, se je po plenarnih diskusijah in referatih razdelilo na skupno sedem delovnih krožkov, ki so med drugim obravnavali tematiko jezikovnih in narodnostnih manjšin, pa tudi antisemitizma in notranjih manjšinskih vprašanj. Navzočnost strokovnjakov in tudi manjšinskih zastopnikov sosednih držav – zlasti iz Jugoslavije, Madžarske ter

Z uvodnimi referati mednarodno uglednih evropskih politologov Antona Pelinke iz Innsbrucka, Tilmanna Zülcha iz Göttingena ter Jochena Blaschkeja iz Berlina so pretekli petek v prostorih Karl Renner – Instituta na Dunaju odprli trodnevni mednarodni simpozij na temo „O postopanju z inozemci in etničnimi manjšinami“ (SV je o tozadevnih pripravah že poročal), kot zaključek pa je v nedeljo sledila podijska diskusija ob udeležbi tako politikov kot tudi strokovnjakov pod geslom „Manjšine – manjvredni državljani?“

Italije (Južne Tirolske), je omogočila primerjalno razpravo o trenutnem stanju položaja narodnih skupnosti v tozadevnih državah.

Posebno je to prišlo še do izraza v delovnem krožku o problematiki Sintov in Romov, kar se je verjetno prvič na Dunaju v taki sestavi in kvaliteti diskutiralo; poseben pečat je tej razpravi dajala še navzočnost predsednika Združenja Sintov in Romov v ZRN, Romani Roseja, ki je posebej podčrtal skupno usodo srednje-evropskih Sintov in Romov med nacional-socializmom in po letu 1945 – saj teh javno mnenje slej ko prej ne šteje za žrtev nacionalsocialističnega genocida in so še vedno izpostavljeni najhujšim predsodkom.

Važno poglavje je veljalo tudi problematiki Južne Tirolske: zaskrbljujočo

Slavko Fras

Glavni urednik štirinajstrednika za politična, gospodarska in kulturna vprašanja „Naši razgledi“, ki izhaja v Ljubljani, je bil prejšnji četrtek izvoljen za novega predsednika jugoslovanskih novinarjev. Slavko Fras, dobremu poznavalcu „koroške scene“ in prijatelju koroških Slovincov, uredništvo „Slovenskega vestnika“ k izvolitvi za to odgovorno funkcijo iskreno čestita!

porast glasov italijanskih neofašistov je vsaj deloma pripisati tudi ozki politiki narodnostnega ločevanja s strani (nemške) južnotirolske ljudske stranke, je dejal Alexander Langer, vodja Alternativne liste na Južnem Tirolskem v svojem referatu, ki je sledil izvajanjem Karla Stuhlpfarrerja, ki je orisal vzroke trenutne krize uradne avstrijske zunanje politike v zvezi z njeno vlogo kot zaščitne sile nemškogovorečega prebivalstva v tem delu severne Italije.

Posebno velikega zanimanja s strani udeležencev je bil deležen delovni krožek o šolskem vprašanju na Koroškem; tam so sklenili tudi posebno resolucijo na naslov znanstvenega ministra Tuppyja, od katerega so zahtevali, naj odločno zavrne vse nevalificirane napade na učitelje celovške univerze s strani raznih političnih funkcionarjev in sil, ki diskreditirajo zavzemanje za ohranitev dvojezične vzgoje kot neupravičeno vmešavanje v koroške probleme in zahtevajo celo njihovo relegacijo z univerze; Tuppyja so pozvali, naj odločno zastopa v ustavi zajamčeni princip svobode znanosti.

Zaključna podijska diskusija, katere so se udeležili Erwin Lanc, Alexander Langer, Ruth Beckermann, Janko Messner in Karel Smolle je pravzaprav podčrtala delovne rezultate trodnevnega simpozija: pravo kulturno bogatost in demokratično zrelost izkazuje vsaka država šele in tudi v odnosu do skupin, ki se razlikujejo od norme, bodisi v jezikovnem, verskem ali socialnem smislu.

Prireditelji simpozija so obljubili izdajo simpozijskega gradiva. Ta bo gotovo obogatila slej ko prej zanemarjeno znanstveno literaturo o vsesplošnem položaju etničnih manjšin v Avstriji, zlasti še iz demokratično-nazornega in politično – aktivnega zornega kota.

Waldheim: Protesti in zahteve po odstopu!

Zahteve po odstopu avstrijskega predsednika Kurta Waldheima postajajo iz dneva v dan glasnejše. Po njegovem, za svetovno javnost spornem obisku pri papežu Janezu Pavlu II v Vatikanu (prišlo je do množičnega protesta in bojkota skoraj vseh pomembnih diplomatov) se sedaj širijo protesti tudi znotraj Avstrije.

Do sedaj pomeni višek brez dvoma sklep občenega zbor dunajskih socialistov, ki so po dolgi in vroči razpravi sprejeli predlog socialističnih borcev za svobodo in mlade generacije SPÖ, naj Waldheim odstopi. Predlog je bil izglasovan z 268 proti 217 glasovom in je s tem jasno pokazal, da

takozvana baza drugače ocenjuje „zadevo Waldheim“ kot na primer vodilni politiki SPÖ, ki se verjetno bojijo, da bi z zahtevo po odstopu spravili veliko koalicijo v nevarnost.

Zahteva dunajskih socialistov je v krogih ÖVP naletela – kot je bilo pričakovati – na živčne izjave. Tudi koroška SPÖ z deželnim glavarjem Wagnerjem vred se ni upala podpreti resolucije dunajskih tovarišev. Wagner je dobesedno izjavil: „Dunajski sklep na Koroškem ne bo našel posnemanja...“

Kljub temu: Pritisk na Waldheima, da naj končno odstopi, narašča!

Tako si pariški dnevnik Le Monde zamišlja srečanje: papež, ki sam sebi pravi: „Za Pinochetom Jaruzelski! Danes: Waldheim! ...Manjka samo še Bokasa!“

Ne samo „leteče železo...“

Odkar obstajajo načrti za nakup novih letal za avstrijsko vojsko – tako imenovanih lovcev prestrežnikov –, so bili zagovorniki nakupa soočeni s širokim protestom ne samo avstrijskega mirovnega gibanja, ampak tudi pretežnega dela prizadetega prebivalstva. To dokazujejo do zdaj neštete akcije od demonstracij pa do dveh tozadevnih referendumov. 14. junija je v Gradcu proti nakupu švedskih letal tipa Draken demonstriralo 4.500 ljudi. Za nabavo se je odločila že mala koalicijska vlada s takratnim obrambnim ministrom Frischenschlagerjem. Čeprav so odklonilna stališča povzročala nemir celo v vodstvu večinskih strank (tako se je npr. bivši finančni minister Salcher izrekel proti nakupu dodatnih letal), se stališče tako stare kakor tudi današnje vlade ni spremenilo niti za piko.

V petek, 26. junija je državni zbor na osnovi odklonilnih predlogov, ki jih je vložila opozicija, ponovno razpravljala o vprašanju nakupa, toda že dan prej so Avstrijci formalno prevzeli prvi Draken, ki pa začasno ostane še na Švedskem. V juliju naj bi bilo gotovo tudi poročilo komisije, ki raziskuje okoliščine letalske nesreče, pri kateri je v okviru vaj z Drakonom zgubil življenje avstrijski pilot. Jeseni bo torej spet razprava o nakupu v parlamentu – večjega „farbanja“ prizadetega prebivalstva si človek pravzaprav sploh ne more več predstavljati, saj, da se je Avstrija že dovolj osmešila z zadevo Zwentendorf, ko se je odklonilno stališče do jedrske elektrarne uveljavilo prek referenduma šele tedaj, ko je bila centrala že dograjena. Nasprotiki so svojo voljo naposled le uveljavili, kar pa ni spremenilo s tem povezanih stroškov, ki so jih krili s prispevki vseh davkoplačevalcev, ne glede na to ali so bili za ali proti.

V primeru nakupa letal si vlada danes nikakor ne bi upala izvesti glasovanja – to se je vendarle naučila pri zadevi „Zwentendorf“. Ve vsekakor tudi, da simpatije prebivalstva za nakup „letečega starega železa“ niso največje in po raznih nepopularnih ukrepih in posledicah vladine politike (zniževanje socialnih izdatkov, naraščajoča brezposelnost) je tudi težko pričakovati, da bi večina prebivalstva te izdatke zagovarjala.

Kako pomisleki in protesti proti nakupu novih starih lovcev-prestrežnikov politike velike koalicijske vlade malo brigajo, dokazuje dejstvo, da sta si SPÖ in ÖVP zdaj očitno enotni tudi glede vprašanja raketne oborožitve. Predsednika obeh parlamentarnih klubov, Heinz Fischer in Fritz König, sta v preteklem tednu to javno potrdila.

S tem je torej odpadlo tudi tozadevno odklonilno stališče vodilnih socialističnih politikov, ki so do zdaj oborožitev vojašine z raketnim orožjem odklanjali, med drugim tudi z argumentom, da državna pogodba tako orožje izrecno prepoveduje.

Akcija „Umetniki pomagajo manjšinam“: Dražba likovnih umetnin v prid glasbeni šoli in vrtcem

Iz Dunaja poroča Igor Schellander

22. junija je bila odprta prodajna razstava likovnih del avstrijskih in slovenskih umetnikov (iz Avstrije in SR Slovenije), teden navrh, ta ponedeljek, pa je bila dražba umetnin, ki so jih likovniki darovali, da bi bilo tudi v naprej zagotovljeno delovanje glasbene šole in dvojezičnih otroških vrtcev na Koroškem. Akcija, ki jo je na dunajskih tleh izvedla Avstrijska liga za človekove pravice, je bila deležna velike pozornosti, in to ne samo s strani zainteresirane publike, marveč tudi s strani obveščevalnih sredstev (razstava je bila vredna posebnega prispevka tudi avstrijski televiziji –).

V dvorani Avstrijske sindikalne zveze v dunajski WipplingerstraÙe je bilo razstavljenih okoli 300 eksponatov (slike, grafike, skulpture) sto-petintridesetih umetnikov; del umetnin so organizatorji v ponedeljek dali na dražbo, med drugim dela prominentnih umetnikov kot so to – da jih le nekaj imenujemo – Werner Berg, Gisbert Hoke, Alfred Hrdlicka, Maria Lassnig, Valentin Oman, Meina Schellander, Hans Staudacher, Janez Bernik, Janez Lenassi, Miha Maleš, Dora Plestenjak, Ive Šubic, Zvest Appolonio...

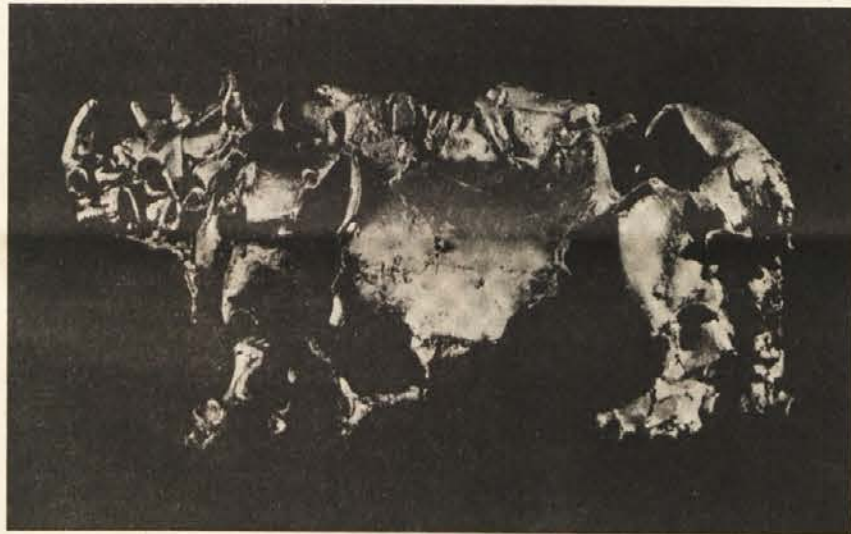
Preden pa se je pričela napetost in živčnost ob dražbi, je moški zbor Dunajskega krožka z dobro intoniranim uvodom navdušil navzoče. Na samem večeru je dražbar naposled lahko zabeležil prodajno vsoto približno 140.000 šilingov. Skupaj s prodajno razstavo je celotna akcija prinesla že izkupiček v višini 250.000 šilingov. Pri tem gredo glavne zasluge za organizacijo in potek akcije na

Dunaju poslevodečemu podpredsedniku in tajniku Avstrijske lige za človekove pravice, Feliksu J. Bistru, umetniškemu konzulentu Petru Pavlu Wipplingerju ter skupini vestnih sodelavcev.

Na prodajni razstavi in dražbi je uspelo prodati eno tretjino darovanih umetnin. Ostala dela mislijo organizatorji s pomočjo slovenskih kulturnih ustanov na Koroškem ponuditi zainteresirani publiki na podobni prodajni razstavi in dražbi, ki bi jo organizirali v bližnjem času na Koroškem.

Interesenti, ki bi se medtem po ogledu kataloga razstavljenih slik naknadno hoteli odločiti za nakup ene izmed umetnin, ki so še na razpolago, se tozadevno lahko obrnejo na Feliksa J. Bistra na Dunaju.

Moški zbor Dunajskega krožka je v okviru akcije „Umetniki pomagajo manjšinam“ izdal novo ploščo „Večglasna Avstrija/Mehrstimmiges Österreich“, ki smo jo predstavili v zadnji številki Slovenskega vestnika.

Gledališka uprizoritev na prostem: MIKLOVA ZALA '87

Priprave tečejo – premiera bo 25. julija

Slovensko ljudsko gledališče Samorastniki pripravlja tudi letos gledališko uprizoritev na prostem.

Kakor so postavili lani v Spodnjih Vinarah Kreftovo „Veliko puntarijo“ na naravni oder, tako bodo letos uprizorili v Svatnah pri Šentjakobu „Miklovo Zala“. Priprave že tečejo, na Miklovi stojijo že prva prizorišča, pa tudi igralci že pridno vadijo po navodilih režiserja Petra Militarova.

Lani ob „Veliki puntariji“ se je zelo obneslo, da so predstavo zairgali večkrat, zato so se tudi letos domenili za šest predstav, ki se bodo začele vsakič ob 20.30 uri. Prva predstava bo v soboto 25. julija, nadaljnje bodo 26. julija, 1., 2., 15. in 16. avgusta. Slovenska prosvetna zveza, prireditelj uprizoritve „Miklova Zala '87“, se veseli tudi vašega obiska!

„Z odra še premalo govori igralec“

Srečanje gledaliških in lutkovnih skupin na Radišah

Gledališka dejavnost med koroškimi Slovenci se je v zadnjih letih tako razvila, da se danes odpirajo novi problemi. Na oder prodirajo mlajši igralci, predvsem pa je razveseljivo, da so večino komadov letošnje sezone režirali domačini (9 od 14 predstav). Še vedno prevladujejo klasične igre (70% : 30%), jasnosti govora posvečamo še premalo pozornosti, predvsem pa odrsko dejavnost še premalo sprejemamo kot ustvarjalen proces. „Z odra še preveč govori avtor, še premalo igralec.“ „Aplavz publike po igri velja dostikrat avtorju, ne pa nujno igralcu.“

To sta med drugim ugotovila na sobotnem srečanju gledaliških in lutkarskih skupin na Radišah režiserja Peter Militarov in Franci Končan, ko sta ocenjevala posamezne odrske uprizoritve enajstih društev na južnem Koroškem. Profesor Jože Faganel pa je podčrtal pomen gledališkega jezika. Srečanje sta organizirali Slovenska prosvetna zveza in Krščanska kulturna zveza, udeleženci pa so ga ocenili kot izčrpno in konkretno.

Glede izbiranja komadov je Peter Militarov predlagal načrtnejše sodelovanje sosednjih društev. Tako bi gledališka „scena“ dobila večjo pestrost in dovršenost (glej tudi raz-

govor z njim v okviru). Svaril pa je tudi pred podcenjevanjem občinstva. Tak dostop do gledalca ni koristen za odrsko delo, kajti ljudje iščejo odgovorov na svoja čustva in intelektualna vprašanja. Oder se mora približati gledalcu. Iz tega pa ne bo nič, če se igralci med seboj ne bodo niti gledali v oči, kot se tu in tam še dogaja, če si stojijo na odru nasproti. Militarov je menil, da je pri gledališkem delu treba ohraniti pozitivno iz prejšnjega obdobja, hkrati pa graditi na aktualizaciji in odpiranju.

Režiser Franci Končan je izpostavil pomen jasnega govora na odru. Brez čiste artikulacije obstoja celo nevar-

nost, da zanimanje za gledališče zamre. Že danes je treba misliti na gledališki naraščaj, zato je jasnost jezika, skrb za branje, življenjskega pomena za slovensko gledališče na Koroškem.

Opozoril je na dejstvo, da prav v amaterskih gledaliških deset vaj po navadi ne bi smelo zadoščati za prvi javni nastop. Deset vaj bi bilo potrebnih samo za izgovorjavo, šele potem je mogoče poglobiti interpretacijo igre. Igranje se začne šele na podlagi besedila. Režiserjem in igralcem pa je Končan tudi prigovarjal naj so bolj vztrajni pri pristojnih mestih, da bodo dobili boljše odrsko opremo. V današnjem tehniziranem času oder ne more živeti brez določenih naprav!

Za aktivne gledališke amaterje pa je bil še posebno zanimiv pogovor s profesorjem Jožetom Faganelom, ki predava na ljubljanski Akademiji za gledališče, radio, televizijo in film. Predstavil je jezik, kot eno izmed sredstev gledališkega izražanja. Igralec mora jezik ravno tako obvladati kot svoje telo. Stremeti mora za popolnostjo, če si postavimo pretnizke meje, se ne moremo razvijati in izboljšati.

Franci Končan: Ne smemo se zadovoljiti z desetimi vajami.

Peter Militarov: V repertoarju še vedno prevladuje klasična igra.

Beneški Slovenci proti zaostajanju in izseljevanju

Člani kulturnega krožka Studenci, v katerem so demokratični katoliki iz Videmske pokrajine, so včeraj v Čedadu predstavili dokument – 16 strani – o položaju Beneških Slovencev, ki je hkrati tudi oris razvoja, kakršnega si ljudje v tistih krajih med hribi želijo in ga tudi zahtevajo, in kritika razvojnih načrtov, kakršne jim ponujajo deželne oblasti v Furlaniji-Juljski krajini.

Dokument ugotavlja, da je Beneška Slovenija v hudi krizi, ki se na zunaj kaže kot gospodarsko zaostajanje, izseljevanje, tudi revščina, vendar pa ima tudi svojo prikrito in veliko bolj tragično podobo, sestavljeno iz uradnega nepriznavanja nacionalne identitete, izvora in zgodovine teh ljudi in njihovega jezika. Zato dokument veliko govori o pravičnem razvoju, pravem, celovitem, človeškem, se pravi takem, ki bo upošteval predvsem človeka – v tem primeru Beneškega Slovence – o razvoju, ki bi izviral iz konkretnih zahtev domačih ljudi in priznaval vse njihove posebnosti, predvsem etnične. Prav zato so tudi razvojne pobude, ki prihajajo od zunaj (od zgoraj), po mnenju avtorjev listine nesprejemljive, ker pojmujejo razvoj (in takega tudi ponujajo) kot enodimenzionalno kategorijo, zgolj gospodarsko, povsem pa (hote) pozabljajo na dru-

žbene razsežnosti razvoja, na ljudi. Beneški Slovenci pa potrebujejo predvsem vsestranski razvoj in ne zgolj tako imenovano modernizacijo, se pravi isto, kar je v drugih krajih nekaj povsem vsakdanjega (ceste, vodovod, elektrika itd.).

V treh desetletjih (1951-81) se je v slovenskih občinah v Beneški Sloveniji število stalno bivačega prebivalstva zmanjšalo za 54 odstotkov, število aktivnega prebivalstva pa kar za 70 odstotkov. Nekako v istem obdobju pa se je hudo zmanjšala tudi površina obdelovalne zemlje: v Nadiški dolini za 42 odstotkov, v Terški pa kar za 58 odstotkov.

Kulturni krožek Studenci bo svojo listino poslal italijanskim oblastem in gospodarstvenikom, prav tako pa tudi drugim manjšinam in narodnostnim skupnostim po Evropi in po svetu.

Miro Poč (Delo)

„Ne v vsaki vasi posebej...!“

Slovenski vestnik: Ko ste na Radišah ocenjevali gledališko delo minule sezone („Koroška scena 87“), ste predlagali tudi področno sodelovanje gledaliških skupin. Kako si to zamišljate?

Peter Militarov: V vsakem društvu je zagnanec, ki vodi društvo ali skupino, izbira repertoar itd. Vendar ostaja vse v vašem okolju. Če se sestanejo ti predstavniki društev meseca aprila ali maja in se domenijo, katera skupina bo igrala klasično ali polpreteklo klasično igro, katera avantgardno, četrta spet sodobno dramo – potem nastane skoordiniрана skupna gledališka ponudba. To je npr. lahko repertoar sedmih predstav, ki ima svojo fiziognomijo. S skupnim sestavljanjem repertoarja pa si društva zahtevajo tudi nalogo, da ta spored izmenjajo, tako bodo npr. v Bilčovsu dobili več predstav, od tega tri klasične, dve domači igri, dve sodobni in podobno...

Na ta način lahko nastane celovita podoba kulturne politike v tistem letu in obenem medsebojna odgovornost, medsebojno spoznavanje, medsebojno prijateljstvo – skratka ta proces se lahko razširi v gledališko družino širšega območja.

SV: Je današnji sestanek že prvi zaroček v to smer?

Militarov: Da, škoda je le, da je letos sestanek malo pozno. Predvsem pa je važno, da obdržimo „Koroško sceno“ tudi naslednje leto kot srečanje, ne le kot pregled dejavnosti, temveč z debato v živo, z večjim poudarkom na praktično dramaturgijo in igralce.

Pliberški šolarji v Harmannsdorfu

Glavnošolci v Nižji Avstriji so se bavili z manjšinami

„Staroslovanska imena v okraju Korneuburg pričajo o tem, da so se tu v 7. in 8. stoletju naselili Moravci. Naš okraj je bil takorekoč geografski center Velikomoravske države, ki jo je vodil kralj Samo.“ Tako se šolarji glavne šole Harmannsdorf v okraju Korneuburg spominjajo svoje lastne slovanske zgodovine. Do lastnih korenin pa so prodrli, ko so se v šolskem projektu „Miteinander“ (Skupno za manjšine v Avstriji) tekom letošnjega šolskega leta zanimali za položaj slovanske narodne skupnosti na Koroškem.

Prejšnji teden so z vrsto prireditev zaključili ta projekt in v ta namen povabili na 4-dnevni obisk v Nižjo Avstrijo tudi šolarje 3. in 4. razreda Pliberške glavne šole, ki so prijavljeni k slovenskemu pouku. Na zanimivem

obisku sta jih spremljala učitelja Eric Kert in Marica Kušej.

Šolarji obeh glavnih šol so si med letom že dopisovali, z bivanjem pri posameznih družinah pa so se poglobili svoje stike. Glavno šolo v Harmannsdorfu, kjer so se pliberški šolarji minuli petek udeležili tudi šolskega pouka, je krasila obširna razstava o položaju slovanske narodne skupnosti, ki so jo pripravili nižjeavstrijski šolarji skupno s svojimi učitelji.

V prihodnjem šolskem letu bodo šolarji iz Harmannsdorfa po vsej verjetnosti vrnil obisk pliberški šoli.

Manjšinsko vprašanje obravnavajo tudi na dunajskih gimnazijah...

V okviru posebne šolske akcije, tako imenovane Projektwoche, so se dijaki višjih razredov dunajske realke Borg III bavili z manjšinsko problematiko, posebej še z vprašanjem slovanske manjšine na Koroškem. Kot pričo časa so povabili dr. Katjo Sturm-Schnabl. Šolska prireditev je bila posvečena tako zgodovinskim kakor tudi aktualnim vidikom koroškega manjšinskega vprašanja.

Razveseljivo je, da so problemi manjšin v mnogih sektorjih avstrijske družbe deležni čedalje večje pozornosti. Upravičeno pa sprašujemo po tem, kdaj bodo tudi odločilni koroški družbeni činitelji podpirali tak razvoj, ki naj bi privedel do večjega razumevanja manjšin in k premošitvi obstoječih tozadevnih družbenih konfliktov?

Šentjakob – delovna mesta: da ali ne?

Na torkovi občinski seji v Šentjakobu v Rožu se je odločitev ali bodo v Šentjakobu ustanovili 15 novih delovnih mest ali ne ponovno zavlekla. V občinskem svetu so prelozili sklep o prenamembi zemljišča, dokler deželna volilna oblast ne bo zavzela stališče do občinske ljudske zahteve, ki se zoperstavlja ustanovitvi obrata.

Gre za podjetje, ki ga hoče ustanoviti „Import-Export Ges.m.b.H. Premrov & Co“ na šentpeterskem zemljišču 577/5. Tam nameravajo izdelovati sestavne dele za avtomobile (med drugim tudi brezazbestne zavore po novi tehnologiji). Podjetje, ki ga zastopa inž. Tončič Schlapfer, je že lansko leto dobilo od okrajnega glavarstva Beljak obrtno dovoljenje. Manjka le še prenamemba zemljišča. Toda sosedje so napravili priziv proti temu dovoljenju, ki pa ga je Koroška deželna vlada 8. maja letos zavrnila. Sklicevala se je na stališča osmih strokovnih institucij. Zavzeli so stališče, da podjetje ne more povzročati onesnaževanja zraka, ki bi škodovalo zdravju in gozdu.

Kljub temu je krajevna iniciativa proti podjetju zbrala nad 600 podpisov. Pri tem pa so uporabljali tudi nestvarne argumente. Občina trenutno glede teh podpisov čaka na odločitev volilne oblasti. Hkrati pa so iniciatorji novih delovnih mest začeli z lastno ljudsko zahtevo s predlogom naj se zemljišče čimprej prenameni.

Slovenski občinski odbornik Jaki Sitter je na občinski seji v zvezi z občinskim prostorskim načrtom dejal, da se bo občina morala odločiti ali hoče ostati turistično-agrarna občina, ali pa bo znala izkoristiti možnosti, ki se ji ponujajo iz ugodnejše obmejne lege.

V. W.

Haiderjevi neuspehi

Kot „nepotrebno strankarsko zahtevo“ ocenjujejo številni avstrijski komentatorji svobodnjaško ljudsko zahtevo proti privilegijem, ki jo je do ponedeljka podpisalo 251.461 volilnih upravičencev. 300.000 podpisov je Haider sam pričakoval, temu primerno razočaran je bil po zaključku akcije, čeprav je dejal, da se je rezultat „skoraj približal“ zaželjenemu.

Haiderjevi pristaši so bili neuspešni tudi na okrajnem partijskem kongresu v Bilčovsu. 21 od 36 delegatov je za predsednika strankinega vodstva za okraj Celovec-dežela ponovno izvolilo dr. Maria Ferrari-Brunnenfelda. Haiderjev favorit Armin Posratschnig je podlegel, Ferrari pa bo še naprej ostal v deželnem strankinem vodstvu.

Pisma bralcev Ins Eck gestellt

Es tut sich so manches an der Klagenfurter Universität für Bildungswissenschaften, worüber man sich je nach Temperament wundert oder ärgert: So werden z. B. Werkstattgespräche der Militärpädagogik durchgeführt, von denen kritische Geister gesperrt werden, (geschlossene Gesellschaft) der Ball der Universität findet statt, eine Theodor Kramer-Ausstellung wird eröffnet. Nur wird diese Ausstellung, um den Uni-Ball nicht zu stören – die Veranstalter fürchten, sie könnte bei etlichen Ballbesuchern Ärgernis erregen – nicht in der Aula aufgestellt, sondern in einen Verbindungsgang verbannt.

Daß sich aber zumindest die Germanisten mit solch einem mickrigen Ort für eine Ausstellung, die den Verein zur Förderung und Erforschung antifaschistischer Literatur zur Verfügung stellte, zufrieden geben, ist mehr als verwunderlich. Die Tafeln wurden ganz einfach auf Tische gestellt und gegen die Wand gelehnt, eine Standtafel steht mitten im Gang. Will man die Texte im unteren Bereich der Tafeln lesen, muß man sich mit dem Oberkörper auf die Tische legen. Nach England ins Exil getrieben (seine Werke wurden von den Nazis verboten und verbrannt) kämpfte Th. Kramer im österreichischen Freiheitsbataillon für die Befreiung Österreichs.

Dafür wurde er nach 1945 als Dichter totgeschwiegen, denn ein realistischer Schriftsteller hatte im Nachkriegsösterreich wenig Platz.

Für einen antifaschistischen Schriftsteller scheint man aber in der heutigen Waldheimat Österreich genausowenig Platz zu haben. Mühsam hervorgekramt, wird er sogleich ins Eck gestellt.

Ein österreichischer Dichter, ein „Chronist seiner Zeit“ mit einem österreichischen Künstlerschicksal!

Greta Hribnig,
Karawankenblickstraße 7,
9020 Klagenfurt

Čestitam Slovenskemu vestniku!

Slovenski vestnik je postal v zadnjem času zanimiv in čitljiv. Je bolj pester, prinaša mnogo zanimivih informacij, poročila so kvalitetno boljša in v atraktivnejši obliki.

Končno ne prinaša več kilometrskih moritov, ki so bralce demoralizirali in odbijali.

Čestitam!

Mag. Marica Kulnik, Linzer Str. 200,
1140 Dunaj

Datum	Kraj	PRIREDITVE	Prireditelj
Petek 3. 7. 20.00	Kongresna hisa v Beljaku	SREČANJE ZBOROV „ALPE-JADRAN“ Sodelujejo: Slovenski oktet, MoPZ Corale Aris, A capella Chor Villach, idr.	Kulturni urad mesta Beljak
Sobota 4. 7. 20.00	Gostilna Picej v Zamanjah	SREČANJE OB KRESU Sodelujejo: Plažniška dekleta, MoPZ Trta iz Žitare vasi, MoPZ Foltej Hartman, MoPZ Vinko Poljanec, MoPZ Franc Leder-Lesčjak, za ples igrajo Fantje iz Podjune, Prašič na žaru.	Slovensko prosvetno društvo Vinko Poljanec
Sobota 4. 7., 15.00 5. 7., 13.30	Kmetijsko gospodinjstva strokovna šola v Šentrupertu pri Velikovecu	SKLEPNA PRIREDITEV in ogled šolskih izdelkov Spored: Igra „Kraljevi smetanovi kolački“, režija: P. Sticker, instrumentalna skupina Žvabek (vodi Rozina Katz)	Kmetijsko gospodinjstva strokovna šola
Sobota 4. 7. 19.00	farna cerkev v Galiciji	MISSA A QUATRO (Claudio Monteverdi) Komorni zbor „Anton Förster“ iz Ljubljane, vodi Jože Trošt.	
Sobota 4. 7. 20.00	v Podkraju na Hemi in na Peci	KERSOVANJE ZA CIRILA IN METODA	MoPZ Kralj Matjaž
Sobota 4. 7. (20.00) nedelja 5. 7. (11.00)	Vogrče	VESELICA POŽARNE BRAMBE VOGRČE	Požarna bramba Vogrče
Sobota 4. 7. 20.30	pri Ožlunu na Suhu pri Škofičah	KULTURNI VEČER Nastopajo: MePZ Edinost iz Škofič, MePZ Zvezda iz Hodiš, Trio z Roža.	Slovensko prosvetno društvo Edinost v Škofičah
Nedelja 5. 7. 7.30		POHOD NA PECO Zbirališče pri Rieplnu v Lepeni/Podpeci. Po povratku družabnost. Prireditelji bo ob vsakem vremenu. 80 let SPD Zarja – 80 let SPD Zarja	Slovensko prosvetno društvo Zarja
Nedelja 5. 7. 20.00	Ljudska šola v Žitari vasi	VEČER SLOVENSKE PESMI IN FOLKLORE Nastopajo domače skupine	Slovensko prosvetno društvo Trta
Torek 7. 7. 20.00	samostanka cerkev v Vetrinju	GODALNI KVARTET LJUBLJANSKE FILHARMONIJE Darko Linarič (1. violina), Romeo Drucker (2. violina), Cveto Demšar (Viola), Miloš Mlejnik (violončelo). Sodeluje Erwin Kropfitch ob klavirju. Ravel – Schumann.	Neues Musikforum Viktring
Sobota 11. 7. 20.30	slavna dvorana občinske hiše v Vrbi	KULTURNI VEČER med drugim sodelujejo: Folklorna skupina Trta iz Žitare vasi, MePZ Zvezda iz Hodiš.	Slovensko prosvetno društvo Drabosnjak
Sobota 11. 7. 20.30	Kulturni dom v Šentprimožu	KULTURNI VEČER Sodelujejo: Mlajši mladinski zbor SPD Danica, MePZ Danica, Vokalni ansambel Danica, Trio Korotan s pevci	Slovensko prosvetno društvo Danica
Sobota 11. 7. 20.00	pri občinskem kopališču v Železni Kapli	15. POLETNA NOČ Igra ansambel „Fantje treh dolin“ 80 let SPD Zarja – 80 let SPD Zarja	Slovensko prosvetno društvo Zarja
Nedelja 12. 7. 14.30	za farovžem na Žiljski Bistrici	DRUŽINSKO PETJE Prireditelji bo na prostem, ob slabem vremenu na farovžem skednju.	Krščanska kulturna zveza in Slovensko prosvetno društvo Zila
Nedelja 12. 7. 20.00	farni dom v Selah	PONOVITEV SKLEPNE PRIREDITVE strokovne šole iz Šentpetra	Katoliško prosvetno društvo Planina v Selah
Nedelja 12. 7. 11.00	pri Štibarju na Komlju	V. SREČANJE PRI ŠTIBARJU Spored: maša, družabno srečanje z domačimi vižarji, godba na pihala iz Šmihela in igre. Za jed in pijačo bo poskrbljeno.	KPD Drava, KOM Žvabek-Suha-Vogrče živinovrejska zadruga in KKZ
Sobota 18. 7. 20.00	gostina Trkl v Selah Borovnici	PLES PRI TRKLNU Nastopajo: Ansambel Fantje vseh vetrov, Helijev ansambel iz Sel, Kvartet iz Slovenjega Plajberka, D' Almaraschbaum, humorist Alberto Gregori (Argentina).	Alpski klub Obir
Nedelja 19. 7. 8.30		PO POTEH DOMNOVE ČETE 8. spominski pohod na Komelj Zbirališče: od 8.30 do 9.00 pri Janku Apovniku na Borovju šte. 32 pri Pliberku. Spominna svečanost je ob 13.00 ob spomeniku padlim partizanom na Komlju Pohod in spominna slovesnost bosta vsakem vremenu	Zveza koroških partizanov, SPD Edinost, KZ ZSM Pliberk, KO ZSO
Nedelja 19. 7. 20.00	samostanska cerkev v Vetrinju	DUO: Heinrich Schiff (violončelo) Ací Bertonecelj (klavir) Bach – Šostakovič – Debussy – Martinu	Neues Musikforum Viktring

SKLEPNI NASTOPI GLASBENE ŠOLE NA KOROŠKEM

Petek	3. 7.	19.30	ljudska šola v Bilčovsu
Nedelja	5. 7.	15.00	farna dvorana v Šmihelu

RAZSTAVE

Mohorjeva knjigarna Celovec	RAZSTAVA FOTOGRAFIJ – Jošt Rotar	
Galerija Rožek	RAZSTAVA DEL JAKIJA IN GORANA HORVATA Razstava je na ogled ob petkih, sobotah in nedeljah od 15.00 do 19.00	
Sobota	Galerija „BI“ v Posojilnici Bilčovs	RAZSTAVA DEL WALTERJA MISCHKULNIGA – JEKLENE PLOČEVINE Besedila Fabian Hafner.
	Kulturna taberna Pri Joklnu	RAZSTAVA FOTOGRAFIJ ANTONA REICHMANA – „Gilkaba“ Kulturno društvo pri Joklnu
od 3. 8. do 8. 8. Od 23. 8. do 29. 8.	Mladinski center na Rebrci Tinje	TEDEN MLADINSKIH UMETNIKOV SLOVENSKE POČITNICE vodi: Miha Vrbinč Katoliški dom prosvete Tinje

Prodaj kmetijo

Prodaj ob ljubljanski cesti kmetijo – 15 ha – delno gradbena zemljišča. Interesenti naj se javijo v uredništvu.

Iščemo čistilko

polna zaposlitev, plača po dogovoru. Javite se pri Zvezi slovenskih zadrug tel.: 51 23 65 - 12

Iščem

skrbno in vestno dekle
z znanjem slovenščine za

pomočnico v ordinaciji

Katero zanima to mnogostoransko delo, naj piše na naslov: dr. Franc Wutti, Unterbergner Straße 19, 9170 Borovlje/Ferlach.

MENJAVA DENARJA

Stanje v četrtek 2. julija 1987.

Za 100 dinarjev dobite	1.70 šil.
Za 100 dinarjev plačate	2.30 šil.
Za 100 lir dobite	0.945 šil.
Za 100 lir plačate	1.005 šil.
Za 100 mark dobite	693.85 šil.
Za 100 mark plačate	710.15 šil.

Ljubljanska ohcet 87

Enaindvajset parov iz dvanajstih držav (med njimi eden iz Avstrije in osem iz jugoslovanskih republik in pokrajin) se je prejšnji teden poročilo na dvajseti Ohceti v Ljubljani. Letošnja ohcet ocenjujejo kot doslej najuspešnejšo. V svatovski povorki se je zvrstilo okoli tri tisoč svatov, ohcetni pari pa so si minuli teden ogledali Slovenijo, spoznavali njene folkloristične, kulinarčne in družbene posebnosti. Prireditelji štejejo v Sloveniji in Jugoslaviji med najuspešnejše mednarodne turistične prireditve z neprecenljivim informativnim in reklamnim učinkom. Letošnji ohceti tudi priznava, da se ji je uspelo otresti nepotrebnega kiča.

Izlet Gorjancev

Izlet je bil pripravljen predvsem za aktivne pevce, igralce in godce otroške in mladinske skupine društva. Izpred šole v Kotmari vasi so se povzpeli na Plešivec, kjer so se za krajši čas ustavili pri Krznarju. Nato jih je pot vodila proti vzhodu mimo Toplicarja in Žmuka, kjer so se pogovarjali s Hanzijem Niemetzom, starim Žmukom, ki so mu društveniki pred kratkim čestitali

za 80 življenjski jubilej. Cilj opoldanskega izleta pa je bil pri Niemcu v Voženci, na senčni strani Plešivca. Mladina se je tam sprostita z igrami z žogo, odrasli pa so prepevali domače viže ter med drugim čestitali zvesti pevki Gorjancev Tinci Kaiser ob njenem 60. rojstnem dnevu, pevovodji Jošku Packu pa k njegovemu 21. življenjskem jubileju in odlično opravljenim pevovodskim izpitom v glasbeni šoli. Izlet je krepil prijateljske odnose med društveniki in domačim prebivalstvom.

Vsem sorodnikom, znancem in sosedom sporočamo žalostno vest, da je danes v 87. letu starosti po dolgi in težki bolezni za vedno odšla od nas naša, draga žena, dobra mati, babica, prababica in tega, gospa

Matilda SCHLIESSER

pd. Dobnikova mati iz Šmarjete nad Pliberkom

Mater pokojnico bomo pospremili v petek 3. julija ob 15. uri od hiše žalosti na šmarješko pokopališče, kjer jo bomo po maši zadušnici položili k večnemu počitku.

Šmarjeta, Zamanje, Pliberk in Graz, 1. 7. 1987

V globoki žalosti:
mož Franc
in otroci z družinami ter ostalo sorodstvo.

Gospod, naj ne bom osramočena, ker sem se k Tebi zatekla (Ps. 24/10)

Nepričakovano, a dobro pripravljena za pot k Njemu, je zapustila to solzno dolino draga mama, stara mama, prastara mama, svakinja in teta

Ana TISCHLER, roj. Podlipnik

v sedeminosemdesetem letu starosti.

Pokojnica bo ležala od petka, 3. julija 1987, ob 18. uri naprej v mrliški vežici v Žreleu. Pogreb bo v soboto, 4. julija 1987, ob 9. uri na tamkajšnjem pokopališču.

Žalujoci otroci in ostalo sorodstvo.

Celovec, Dunaj, Tinje, Sovče, dne 1. julija 1987.

Prosimo, da namesto rož darujete za svete maše ali ustrezno vsoto za Dom v Tinjah.

NAŠISTI – druga pesniška zbirka F. Merkača

Franc Merkač je z objavo svoje študije o Slovencih v Celovcu močno razburil koroško javnost. Kot je znano, je na znanstveni osnovi dokazal, da živi v Celovcu mnogo Slovencev. To pa je za tiste, ki nočejo priznati, da je zmajevno mesto tudi kulturno središče koroških Slovencev, že preveč, kaj šele, da bi na podlagi Avstrijske državne pogodbe v Celovcu živečim Slovincem nudili tudi možnosti vsestranskega narodnega razvoja.

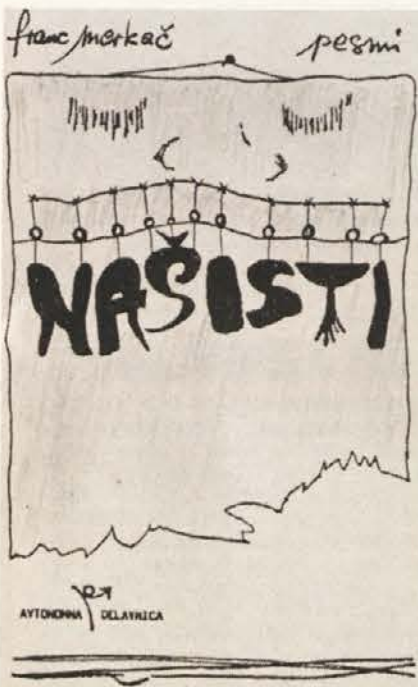
Merkač je sredi te polemike okoli njego-

vega znanstvenega dela presenetil z izidom nove pesniške zbirke, ki ji je dal naslov NAŠISTI. Kot sam pravi, je to protitež njegovemu znanstvenemu delu, saj se ob pisanju literature – vsaj začasno – otrese neprijazne stvarnosti, s katero se sooča kot Slovenec – in znanstvenik v Celovcu. Merkačeva zbirka je tudi vsebinsko – drugače skoraj ne more biti – povezana s problemi manjšine. Ob tem se z različnih zornih kotov spopada z nacionalizmom. Njegova pesniška govorica je jedrasta, vendar je izpoved pesmi čestokrat ironična, zato pogosto brez olepševanja zadene na tista mesta, kjer smo najbolj občutljivi. Merkač v svojih pesmih ne priznava niti napakam znotraj naše narodne skupnosti. To pa ni vsakomur po volji, najmanj pa tistim, ki imajo v rokah krmila naše narodne politike.

Zato je branje Merkačeve zbirke tudi pregled naše vesti. Torej prečitajmo jo, čeprav nam bo ob tem čestokrat neprijetno, a prav to je odlika pesnikove moči, ki v uvodnih verzih pesmi Smer pravi: MOŽNOSTI ODTUJENOSTI JE MNOGO/KDOR JIH HOČE IZRAVLJATI/VIDI SABLJATI RABLJE.

Zbirka Franca Merkača je brez dvoma nova obogatitev koroškega slovstva. Izjemnost zbirke pa je tudi v tem, da je avtor ni le napisal, temveč tudi sam tiskal, opremil, vezal in izdal v samozaložbi. Da tega avtorju ni treba šteti za zlo, bo potrdil vsak, ki bo zbirko NAŠISTI dobil v roke, saj bo tudi s te strani prijetno presenečen.

Zbirko dobite (izvod 97 šilingov) v obeh slovenskih knjigarnah v Celovcu, ali pa jo naročite pri avtorju: dr. Franc Merkač, A-9020 Celovec, Brateläckerstr. 8.

Bachmannova nagrada 1987 podeljena

Celovec je bil minuli teden v znamenju Tedna srečanja (Woher der Begegnung). V tem času so se tu odvijale številne prireditve, ki so privabile mnogo ljudi od blizu in daleč. Nekatere teh so obiskovalce spodbujale tudi k sodelovanju, najbolj uspele pa so tiste z znanimi pevci in instrumentalisti. S tega vidika so brez dvoma uspele.

Kot vsako leto, je bilo vrhunec Tedna srečanja literarno branje za Bachmannovo in druge nagrade, ki jih podeljujejo mesto Celovec, ORF in drugi. Dobitnik letošnje nagrade je Uwe Saeger iz Vzhodnega Berlina, medtem ko so ostale nagrade prejeli Werner Fritsch (nagrada dežele

Koroške), Irina Liebnamm (nagrada E. Willnerja), Anna Langhoff (štipendija koroških industrialcev), medtem ko so avtorji-tekmovalci novoustanovljeno nagrado mesta Dachau v enaki višini dodelili židovskemu Dokumentacijskemu centru in Združenju politično preganjanih žrtev nacizma.

Veliki spektakel Tedna srečanja je namenjen samo Nemcem oz. nemškemu kulturnemu prostoru, kar z značilnostjo Koroške, kjer živita dva naroda, ni v skladu, je manj pa z odprtostjo, s katero se politiki naše dežele in glavnega mesta vedno postavljajo.

Kulturno pismo iz Murske Sobote

8. Jugoslovanski bienale male plastike in še kaj

Z dobrimi deset tisoč prebivalci sodi pomursko središče Murska Sobota med manjše kraje v Sloveniji, v kulturnem življenju pa se lahko pohvali z raznoliko in bogato razstavno dejavnostjo v Galeriji kulturnega centra, poimenovani po pisatelju Mišku Kranjcu.

Od 18. junija je v tej galeriji odprt 8. bienale male plastike, na katerem razstavlja 53 jugoslovanskih avtorjev (93 skulptur in 27 risb), devet je gostov iz ZR Nemčije (18 del), z desetimi skulpturami je predstavljen častni nagrajenec prejšnjega bienala Slavko Tihec in tu je še spominska razstava Franca Kralja (1895 – 1960) s petimi deli. Torej: 64 avtorjev s 126 skulpturami in 27 risbami. Bienale bo en mesec v Soboti,

po en mesec pa v ljubljanskem Cankarjevem domu in veliki galeriji Kulturnega centra v Novem Sadu.

Vsekakor so, v mejah številčnih podatkov, pomembnejše vsebinske razsežnosti te likovne prireditve, tako s svojim kulturnim sporočilom kakor s strokovno platjo. Bienale v Soboti je nujno postaviti v širši kulturni, zlasti pa še ustvarjalni prostor, kajti samo tako se nam razprejo vse njegove vrednote.

Letošnja odločitev vodstva bienala je bila posvečena izboru nove, po duhu mlade male plastike v Jugoslaviji. Tako zbrani avtorji razen tega, da opozarjajo na specifične izraze v Jugoslaviji in na možnost, da po načelu analognosti skle-

pamo o istozvočnosti poetike v naši umetnosti in umetnosti na splošno, omogočajo tudi takole sklepanje: ne glede na analitično raziskovanje različnih materialov, na količino, ki je zbrana, moramo ugotoviti, da je umetnost nekoliko zastala, da se je umirila.

Za Mursko Soboto in njeno širše zaledje, za vse tukajšnje ljubitelje likovne umetnosti, med katerimi je veliko kritičnih poznavalcev, je bienale male plastike gotovo pomembna kulturna prireditev. Ni jim treba v druge kraje, prav v središču svojega mesta si lahko ogledajo vso raznolikost ustvarjanja, vso pestrost izraza in primerjajo med različnimi domačimi in tujimi avtorji. To pa je verjetno tisto, kar bienale uvršča med najpomembnejše kulturne dogodke v Murski Soboti. Dober obisk pa izpričuje zanimanje za razstavo.

In če smo v naslovu zapisali 8. jugoslovanski bienale male plastike in še kaj, je slednje mišljeno kot sporočilo, da se bomo z likovnim dogajanjem v naših kulturnih pismih še ukvarjali, kajti tako v Soboti kakor tudi v Lendavi in še kje, pripravljajo zanimive in kvalitetne razstave. V veliki meri tudi zategadelj, ker v Pomurju živi ali iz njega izhaja skoraj trideseterica slovenskih akademskih slikarjev, med njimi tudi vsem znani Jože Horvat Jaki.

Ernest Ružič

Zaključna prireditev v Mladinskem domu SŠD v Celovcu

Ob koncu šolskega leta se mora mladina pridno učiti, da z uspehom zaključi razred, ki ga obiskuje, ali opravi celo maturo. Gojenci Mladinskega doma Slovenskega šolskega društva v Celovcu pa so kljub temu še našli čas, da so pripravili svojo zaključno prireditev. V tem zavodu, kjer med šolskim letom bivajo slovenski fantje in dekleta – in tudi nemško-govoreča mladina –, je že tradicija, da ob koncu šolskega leta vabijo starše in vse tiste, ki se z njimi čutimo povezane, da nam pokažejo, kaj so se poleg učenja za šolo naučili, kaj nam imajo s pripravljenim kulturnim sporedom povedati.

Za geslo letošnje prireditve so izbrali lep, optimističen naslov, namreč „Bodimo otroci sonca“. Ravnatelj doma, mag. Jože Blajs, je v svojem pozdravu povedal, da tak naslov spodbuja k aktivnosti in pomaga odpravljati pesimizem, ki mu dandanes vse preveč zapadamo. Z našo aktivnostjo pa lahko posežemo v tok življenja, da stvari spremenimo na bolje, da pomagamo sočloveku. Blajs je potem še dodal: „Za Mladinski dom lahko rečem, da smo se vsi skozi vse šolsko leto trudili, da ustvarimo več sončnih dni. letos smo imeli v domu tudi precej nemškogovorečih mladih ljudi in po enem letu izkušenj lahko mirne vesti povem, da smo dobro izhajali, da smo se v praksi učili tolerance. Predsodki, ki so večinoma

rezultat napačnih informacij, se dajo odpraviti samo tam, kjer obstajajo med ljudmi kontakti, kjer se navežejo človeške vezi, in kjer lahko v zagrenjeno srce posveti tudi sonce prijateljstva. S tem, da smo se odprli, da smo različni ljudje pod skupno streho, da se učimo živeti skupaj na podlagi resnične enakopravnosti, da smo brez strahu to, kar smo, da se naučimo uporabljati svobodno materin jezik, mislim, da prispevamo svoje k izboljšanju ozračja, v katerem bo manjšina na Koroškem preživela...“

Spored je dejansko potekal v duhu ravnateljevih besed. Obsegal je glasbo, ples, telovadbo, igro in samospjev. V sporedu so bili prikazani razni odlomki iz domače in tuje književnosti oz. glasbe. Vse je bilo dobro pripravljeno, čeprav je tu in tam prišla do izraza nervoza, a ne tako, da bi prišlo do mučnih trenutkov. Vsaka točka je vsebovala sonce, razen v pogovoru v maternici, enodejanki, ki jo je pred leti napisal Janko Messner. To pa je bil tudi višek prireditve. Gojenca G. Nadrag in M. Wenig sta

odlično interpretirala situacijo na Koroškem, kakršno sta pred prihodom na svet videla bratca v maternici koroške Slovenke. Odličen je bil tudi samospjev „V spominsko knjigo“ (B. Ipavca), ki ga je ob spremljavi M. Seher zapela Sonja Marko. Prisrčne so bile tudi točke najmlajših, navdušila sta Obirska vižarja, ki sta se predstavila kot starša, spored pa je zaključil združeni vokalno-instrumentalni zbor doma.

Videli smo torej prikupen, jedernat in vsebinsko globoko izpovedni spored, ki je dal misliti. Pomembno in obetavno je, da naša mladina optimistično gleda v bodočnost. Vezni tekst so pripravili Sonja Marko, Astrid Hobel in Walter Steiner, za tehniko sta odgovarjala Stanko Karničar in Miha Dolinšek, za izvedbo programa pa so poskrbeli Marjan Srienc in vzgojiteljice Anica Baš, Meda Kavčič in Marija Weber.

Vodstvo doma je skupno z gojenci spet izdalo glasilo Preprih. O vsebini tega bomo podrobneje poročali prihodnjič.

Alekto – nova celovška založba

V času, ko na področju založništva prihaja do hudih kriz in celo ukinitve renomiranih založb, je ustanovitev nove založbe zelo pogumno dejanje. Koroški pisatelj, publicist in kulturni delavec Robert Gratzler je izdelal ustrezen založniški program – tvegal in kot kaže uspel. Založba Alekto je v hipu postala znana in je v teku letošnjega leta že oz. bo izdala nad štiri-deset knjig.

Na vprašanje, ali tako ambiciozen založniški korak ni nevarno početje, je Robert Gratzler dejal, da se zaveda navarnosti in rizika, vendar je slednje izključil že vnaprej; kajti knjiga založniku ne sme obležati v skladišču, ampak mora karseda hitro med bralce. Pogoj zato, kot pravi vodja založbe, so dobra književna dela, pomembna pa je tudi dobra distribucija. To pa seveda ni tako enostavno, saj so za uresničitev takega programa potrebni sposobni ljudje. Gratzler je k sodelovanju pridobil Walterja Peballa, ki je lektor založbe, medtem ko je Stefan Zeffler odgovoren za distribucijo, v upravi pa sta nameščena Gudrun Pressl in Georg Gratzler; torej v primerjavi z obsežnim založniškim programom skromna personalna zasedba.

V razgovoru z našim sodelavcem sta vodja Gratzler in lektor Peball povedala, da deluje založba izključno na ekonomski osnovi, razumljivo pa je, da izkoristi vse možnosti javnih podpor, ki pa za obstoj založbe zaradi svojih malenkosti ne omogočajo posebnega razvoja. Treba je stati na lastnih nogah. Da je to možno, je založba že dokazala. Morda ji pri tem pomaga ime, saj „Alekto“ v grščini pomeni angel varuh, le-tega pa bi dandanes potrebovalo marsikatero gospodarsko podjetje. Najbrž pa je

učinkovita le lastna previdnost in preudarnost. Iz naslovov knjig, del znanih pisateljskih imen iz nemškega kulturnega prostora, ki so jih doslej izdali, je razvidna sposobnost vodje in sodelavcev. Založba pa nudi možnost tudi mladim avtorjem, predpogoj je seveda kvalitetna literatura. Alekto je odprta tudi piscem manjšine in avtorjem drugih narodov, zato

Bücher sind wie Türen
in neue Räume

ALOKTO
Alekto Verlag

je zainteresirana za dobre prevode in celo za sodelovanje z drugimi založbami.

„Bücher sind wie Türen in neue Räume“ (Knjige so kot vrata v nove prostore) je geslo založbe Alekto in iskreno ji želimo, da bi s svojimi knjižnimi izdajami odprla vrata mnogih novih prostorov, prostorov kulturnih hotenj in s tem uresničevanju želja številnih piscev, ki so vest in ogledalo našega časa.

„Treba več poguma in odločnosti“

(Iz govora dr. Janka Malleja na tovariškem srečanju pri Peršmanu, 28. 6. 1987)

Peršmanovim in vsem, ki so do bršen del svojega življenja preživeli v zaporih, taboriščih ter gozdovih, smo postavili muzej, ki je in ostaja edini antifašistični muzej v koroški deželi. Ni ga postavila uradna Avstrija, saj le-ta smatra za svojo dolžnost brezbrizno in prezirajoče prikrivati tisto avstrijsko preteklost, ki je omadeževana z nacističnimi zločini.

Sadovi te lažnive morale avstrijskega duhovne fiziognomije so posejani po celi deželi: nešteto spomenikov in drugih gnusnih ornamentov daje tudi zunanosti videz, da je za časa nacizma vsak avstrijski vojak, ki je padel za Hitlerja, opravil svojo dolžnost. Svojo dolžnost, da je Koroška še danes prežeta z nemškonacionalno ideologijo in da z etnocentristično nemško nadustostjo oznanja svojo deželo kot „nemški kulturni prostor“, oprt na parolo o „nedeljivi Koroški“.

Primer Waldheim je primer neodgovornega in zaskrbljujočega obravnavanja lastne zgodovine in primer političnega oportunizma, ki ga opravičujejo samo oblastelne konceptije avstrijskega političnega početja. Druga avstrijska republika je opravila svoje: z rehabilitacijo nekdanjih nacistov je moralno in politično opravičila zločinska dejanja avstrijskega nacizma. Velike avstrijske politične stranke so s svojim demokratičnim državnim okri-

ljem pregrnile rjavo preteklost države in z nacistično preteklostjo okuženi Avstrijci si je umil roke v nedolžnosti. In krivec je postal žrtev. Zakaj bi torej Avstrija žalovala, če pa je z bivšimi nacisti obnavljala državo, ki so jo ti prej pravkar porušili?

Avstrija se nikdar ni vprašala, v kakšnem načelnem in moralnem odnosu je do nacistične preteklosti. V tretjemu rajhu je vsak brez pridržka služil in to smatral kot dolžnost, ali pa se je s tem pajdašil z zločinskimi režimom? Če so stotistoči v „Wehrmacht“ prisiljeni mobilizirani Avstrijci opravili svojo „dolžnost“, potem teza o Avstriji kot prvi žrtvi Hitlerjevih osvajalnih načrtov zgubi svojo zgodovinsko veljavo. Toda prav na to se opira status Avstrije v mednarodni javnosti. To pa pomeni, da je teza o izpolnjeni dolžnosti v tretjem rajhu v diametralnem nasprotju s politično pozicijo Avstrije kot neodvisne države.

Verjetno si o tem doslej nihče ni delal posebnih preglavic. Konec koncev človek skoraj na vsakem manjšem pokopališču vidi, da je več stotisoč Avstrijcev padlo za „domovino“. Toda, če pa gre za to, da bi postavili spomenik žrtvam nacističnega, potem se prične boj s paragrafi, ki se dostikrat konča neuspešno. Pomislimo samo na zadržanje oblasti, ki znanemu avstrijskemu slikarju in prijatelju koroških Sloven-

Taki vprašljivi pojavi v miselnosti avstrijskega, predvsem pa koroškega prebivalstva, odsevajo tudi v duhovni svet koroških Slovencev, posebno takrat, kadar nam postaja soočenje z lastno preteklostjo že prehuda preizkušnja. Toda spomin na našo preteklost je preizkusni kamen naše zavesti. Ta pa legitimira vprašanje, kako je z našo uporno močjo in z našo samostojno zgodovinsko perspektivo? To pa je predvsem za nas koroške Slovence vprašanje, v koliko še iščemo svojo duhovno podobo v lastni zgodovini in v koliko smo zmožni črpati iz nje. cev Alfredu Hrdlicki ne dovolijo postaviti antifašistično plastiko pred dunajsko Albertino.

Primer Waldheim je razgalil toliko lažnive morale v zavesti povprečnega Avstrijca, da smo predvsem Slovenci dolžni odstopiti njen nevarni megleni soj z naše nacionalne identitete. Naša slovenska zgodovinska izkušnja je namreč prava kontradikcija popačeni avstrijski zgodovinski zavesti. Bodimo pozorni in videli bomo, kako se slovenski partizanski odpor proti nacistični tiraniji prikazuje kot zahrbtni napad na „svobodno in nedeljeno Koroško“. Ta obrambni mehanizem nemškonacionalne ideologije v Avstriji projecira svojo zgodovinsko krivdo v nasprotnika, da bi se izognil dvomom o lastni identiteti.

To so vprašanja, ki šele osmišljajo današnje geslo o povezovanju vseh Slovencev v skupnem slovenskem kulturnem prostoru.

Zgodovinska sporočilnost naj bi nam tudi danes vlivala nekoliko več poguma, da bi se ob njej osamozavestili z narodnim ponosom, skratka: nekoliko več slovenske odločnosti je potrebno ravno v tem trenutku, ko se ob aferi Waldheim demokratična avstrijska javnost senzibilizira za proučevanje in redefiniranje avstrijske demokracije v političnem in moralnem merilu. To je vsekakor pozitivna plat te afere. Toda: dokler ne bo jasno, da rojstvo avstrijske republike ni rezultat nekih socialnopartnerskih mehanizmov, temveč v prvi vrsti antifašističnega boja, tako dolgo je avstrijska demokracija odprta in zaskrbljujoče vprašanje. V tej luči dobiva danes še posebej proučevanje antifašističnega boja koroških Slovencev v avstrijski in slovenski zgodovini novi smisel in nove razsežnosti.

In tudi v trenutni razpravi o dvojezičnem šolstvu se moramo učiti iz zgodovine. Tudi na tem področju preti sporazumno odločanje dunajskih, zveznih in koroških, deželnih političnih vrhov. To ne bi bila zgodovinska izjema, temveč pravilo.

Potrudimo se, da nam bo v perspektivi uspešno to politično konstelacijo obrniti v naš prid. Orientacija, ki si jo pri tem izbiramo, je obe-

Dr. Janko Mallej je kot zastopnik Zveze slovenskih organizacij spregovoril udeležencem tovariškega srečanja.

tavna: s pomočjo demokratičnega političnega spektra Avstrije, katerega platforma postaja vedno širša in dejavno solidarna z našimi narodnostnimi težnjami, se moramo, ko se odločamo za množičen odpor proti grozečemu narodnostnemu ločevanju, uvrstiti v demokratično avstrijsko opozicijo. Zgodovinsko izročilo slovenskega naroda pa pri tem matično deželo obvezuje, da nam pri teh prizadevanjih stoji ob strani in s tem pomaga ustvarjati miroljubno in demokratično vzdušje na preprihu in sečišču dvo in večkulturnih interesov, ob severnem robu skupnega slovenskega kulturnega prostora, katerega integralni, enakopravni in konstitutivni del smo tudi koroški Slovenci.

Otvoritev okrepčevalnice v Vratih

Prejšnji teden so uradno odprli okrepčevalnico ob avtocesti proti Italiji – blizu mejnega prehoda v Vratih. Ob tej priložnosti so objavili tudi prvo statistiko o uporabi avtoceste, in ugotoviti je bilo, da je promet že sedaj dosegel stopnjo, kakršno so pričakovali šele v letu 1990. Ta statistika lahko služi tudi kot argument za to, da se pri Beljaku vsaj ob glavnih sezonskih navalah promet vedno spet zaustavlja za nekaj ur. Po drugi strani pa tudi ta argument ni preveč trden, saj bi morali odgovorni že pri načrtovanju tako imenovanega „beljaškega vozla“ misliti na večjo prometno frekvenco.

Vsak četrtek s parnim vlakom iz Bač v Bohinjsko Bistrico

Med 9. julijem in 3. septembrom

Vedno več stranskih železniških prog črtajo iz voznih redov, zato pa turisti na novo odkrivajo vožnjo s starimi parnimi vlaki. Vsak četrtek med 9. julijem in 3. septembrom letos bo parna lokomotiva vlekla garnituro starih vagonov jugoslovanskih železnic od Bač ob Baškem jezeru v Bohinjsko Bistrico in nazaj. Turistična atrakcija pa bo tudi parni vlak, ki bo vsako sredo julija, avgusta in septembra 1987 vozil med Jesenicami in Kanalom ob Soči.

Za to nostalgčno vožnjo se je možno prijaviti predvsem pri turističnih uradih v Bačah in v Šentjakobu, prijave pa sprejemata tudi turistični agenciji „Faaker See-Moser“ in „Faaker See Springer Reisen/Moser.“

Vsak četrtek julija in avgusta ob 9. uri bo torej odpeljal vlak iz Bač, preko Področja skozi Karavanški predor na Jesenice mimo Bleda v Bohinjsko Bistrico. V tem predelu železniške proge so prav gotovo najbolj privlačni: Vintgar, lep prepad ob Radovni, vožnja mimo Blejskega jezera in skozi soteske ob Savi Bohinjski. Za tem se bo vlak ustavil v Nemnju, kjer bo priložnost za fotografiranje. Vlak se ustavi v Bohinjski Bistrici, od koder se bodo potniki z avtobusi peljali k Bohinjskemu jezeru. Po kosilu bodo imeli turisti priložnost za sprehode ali za vožnjo z ladjo po jezeru. Izlete na Vogel pa bodo organizirali, če bo dovolj zanimanja za dodatni izlet. Za zabavo bodo skrbeli ansambli in folklorne skupine.

Pozno popoldne se bodo potniki z avtobusi vrnili do vlaka, ki jih bo do približno 18.00 pripeljal nazaj v Bače.

Pavšalna cena znaša 490 šilingov (brez kosila 390 šil.). Cena vključuje vožnjo z vlakom in avtobusom, kosilo, zabavo in spremstvo turističnega vodiča.

Za izlete z Jesenic preko Bohinjske Bistrice in Mosta na Soči v Kanal (potovanja so vsako sredo), daje informacije TTG Slovenija, Titova 40, YU-61.000 Ljubljana.

Nov okrajni glavar za Beljak-deželo

Dvorni svetnik dr. Friedrich Kari (59), ki je bil od leta 1973 naprej namestnik okrajnega glavarja, je od 1. julija naprej novi okrajni glavar za Beljak-deželo. Kari, doma iz Beljaka, je bil v zadnjih letih vodja beljaškega gradbenega oddelka, v njegovo pristojnost pa so sodile tudi zadeve gozdarskega prava, pomoči ob naravnih katastrofah, društvene prava,...

Srečanje „Močilnikovega razreda“

Jubilejno leto – 30 let – slovenske gimnazije sovpada tudi z 20-letnico mature „Močilnikovega“ 8. a razreda. Ta razred je bil peti po vrsti in v njem je stoti maturant opravil zrelostni izpit.

Profesor Štefan je bil iniciativen in je na srečanje povabil okoli 40 bivših gimnazijcev 8. a razreda. Tako so se v Bilčovsu zbrali poleg maturantov iz 67. leta tudi bivši dijaki, ki so pred maturo zapustili gimnazijo, kot seveda tudi razrednik prof. Močilnik, prof. Kupper in prof. Čegovnik. Mladostni – kot nekdanji – so prišli Tatjana, Sonja, Gusti, Miha, Rezi, Elfrida, Leni, obe Zalki, Mirko, Neži, Janko, Srečko, Ani, Folti, Leo in Ferdi.

Obujali smo lepe spomine, ter govorili tudi o tistih, ki niso mogli priti na srečanje. Mnogo smeha je bilo ob starih podobah, razrednik pa nam je po hudomušnem nagovoru prebral še naslove naših maturitetnih nalog. V nadaljevanju prijetnega večera smo fatnje – po 20 letih končno le – seznanili bivše sošolke z vsebino maturitetnega časopisa in zato poželi vse priznanje. Nato se je na svoj način izkazal še Folti. Potem smo skupno sklenili, da se bomo odslej bolj pogosto srečevali.

M.T.

Melska dolina: Prvo koroško smučišče na ledeniku

Občine Melske doline so se več kot 15 let trudile, da bi smele uporabiti melski ledenik (Wurtenkees) za turizem. Zdaj so dobile dovoljenje za novo sodobno nihalko (kabine za šest oseb). Jutri, 4. 6. 1987, jim ga bo izročil zastopnik zveznega ministrstva za javno gospodarstvo in promet višji svetnik dr. Kuehschelm.

Od danes dalje obratujeta tudi vlečnica na Schareck (3122 m) ter gorska restavracija, ki leži na višini 2800 m.

Od tega smučišča na ledeniku pričakujejo občine v Melski dolini tudi poživitev turizma, ki je v tej dolini do zdaj stagniral. Poleg tega naj bi bila ta turistična ponudba tudi dodatna atrakcija za celotni koroški poletni turizem, za zimski turizem pa naj bi zagotovila tudi ostalim koroškim smučarskim

področjem možnosti smučanja.

Nihalko in gorsko restavracijo so zgradili v sedmih mesecih. Za to so porabili 185 milijonov šilingov, od te vsote pa so investirali kar 55 milijonov šilingov za ureditev in varnostne ukrepe ob panoramski cesti, po kateri lahko zdaj vozijo tudi dvoetažni avtobusi.

Po prvem letu pričakujejo približno 100.000 obiskovalcev, posebno vlogo pri tem pa bo imel poletni izletniški turizem. Poleg tega so občine Melske doline skupno z melskimi žižnicami ustanovile novo prodajno organizacijo (potovalno agencijo Incoming), preko katere hočejo vabiti goste iz Koroške, Furlanije, Slovenije, avstrijskega centralnega prostora (Dunaj, Zgornja Avstrija, Štajerska), južnonemškega prostora, Holandije in Švice.

V Melski dolini ponujajo posebne aranžmaje:
1.) Bivanje kategorije C – (1 prenočitev, zajtrk ter karta za vlečnico) za dan in pol, 530 šil., po osebi.
2.) Bivanje kategorije C – (1 prenočitev, zajtrk ter karta) za dva dni, 620 šil., po osebi.
3.) Bivanje kategorije C – (2 prenočitvi, 2 zajtrka ter karta) za dva dni, 750 šil., po osebi.
Doplčila: za enoposteljno sobo 45 šil., polpenzije vseh kategorij 90 šil., za prho/stranišče v sobah kategorije C dnevno 70 šil.
Popusti za otroke: do 4 let 100 odstotkov, od 5 do 11 let 25 odstotkov, od 12 do 14 let starosti pa 10 odstotkov – velja, če spijo v sobi s starši.

Zdaj ima naš upokojeni glavni urednik Rado Janežič končno čas za svoj konjiček, filatelijo. Agilni fotoreporter H. G. Trenkwalder je našel navdušenega zbiralca znamk na drugi koroški borzi v Celovcu, na kateri se je srečalo veliko število filatelstov. Kot je iz slike razvidno, je bila ponudba pestra in v urednitvi smo prepričani, da je tudi Rado obogatil svojo obsežno in dragoceno zbirko.

„Slovenci v Celovcu“ – neizmerna provokacija ali kulturna obogatitev?

(Iz pojasnila univ. prof. dr. Peter Gstettnerja k študiji o Slovencih v Celovcu)

„Koroški politiki študijo kar naprej nestvarno napadajo, razni lokalni časopisi so sprožili kampanjo difamacij. Zato se čutim primoranim, da podam pojasnila k študiji. Difamacije niso naperjene le proti moji osebi in proti avtorju študije dr. Francetu Merkaču, temveč proti vsem znanstvenikom celovške univerze in proti celotni slovenski narodni skupnosti. „Tako je zapisal v uvodu teh pojasnil k raziskavi „Slovenci v Celovcu“ univ. prof. dr. Peter Gstettner, predstojnik Inštituta za nadaljnje izobraževanje, ki je bil skupno s Slovenskim znanstvenim inštitutom nosilec študije.

Gstettner med drugim ugotavlja:

Znanstveniki celovške univerze ter raziskovalni oddelki Zveznega ministrstva za znanost in raziskovanje (ZMZR) že več let plodno sodelujejo; med drugim so se dogovorili tudi o raziskovalnih načrtih, ki obravnavajo aspekte sožitja manjšine in večine na Koroškem. Saj takih raziskav primanjkuje; to pa je tudi dokaz za to, da je sociološka znanost na Koroškem narodnostno vprašanje zanemarjala, kar je vsekakor tudi izraz splošno nizkega vrednotenja vsega, kar se ukvarja z zadevami manjšine v deželi.

Na Inštitutu za nadaljnje izobra-

ževanje na celovski univerzi dela več sociologov, ki so si pridobili svojo kvalifikacijo z večletnim znanstvenim in publicističnim delom. Ti so tudi vedno povabljeni na regionalne in mednarodne konference in simpozije, na univerzi sami pa vsekakor delujejo v smislu sklepov Univerzitetne konference in na podlagi temeljnih Avstrijske rektorske konference.

V nasprotju z ministrstvom Koroška do zdaj ni bila pripravljena take raziskave podpirati. Znanstveniki univerze so npr. leta 1985 zaprosili pri deželi, da bi financirala regionalno važen projekt („Dvojezična vzgoja na Koroškem“). Prezidij Urada koroške deželne vlade je subvencijo sicer najprej odobril, kasneje pa so sklep brez utemeljitve razveljavili, subvencij za raziskavo pa nikoli izplačali.

Študija in njeni izsledki

Inštitut za nadaljnje izobraževanje in Slovenski znanstveni inštitut v Celovcu sta julija 1985 izdelala vsebinski načrt za študijo. Tega je ZMZR septembra 1985 odobrilo, pred tem pa je preverilo relevantno projekta ter kvalifikacijo sodelujočih znanstvenikov.

Vse želje koroških Slovencev v Celovcu, ki so zabeležene v študiji in ki jih je nosilec študije empirično dognal, kažejo na socialno realnost. Seveda imajo politiki možnost, da to realnost označujejo kot „nedejansko“ ali pa, da jo zamolčijo. Da pa v Celovcu živijo koroški Slovenci ter da tam izražajo svoje življenjske in izobraževalne potrebe, vsekakor ni iznajdba znanosti samo za „provokacijo“ politikov. V tem smislu

govori tudi študija o „bikulturnem prebivalstvu“ Celovca.

Upravičeno izhodišče študije – in s tem povezan interes za spoznanja – je popolnoma v skladu z realnim statusom in resničnim stanjem v glavnem mestu Koroške:

● Celovec je za Pliberkom občina z najvišjim številom slovenskogovorečih prebivalcev;

● Celovec ni le sedež številnih slovenskih organizacij, kulturnih društev, dijaških domov in izobraževalnih institucij, temveč tudi sedež številnih uradov, v katerih se slovenščina lahko uporablja kot uradni jezik (delovni urad, finančni urad, delovni inšpektorat,...);

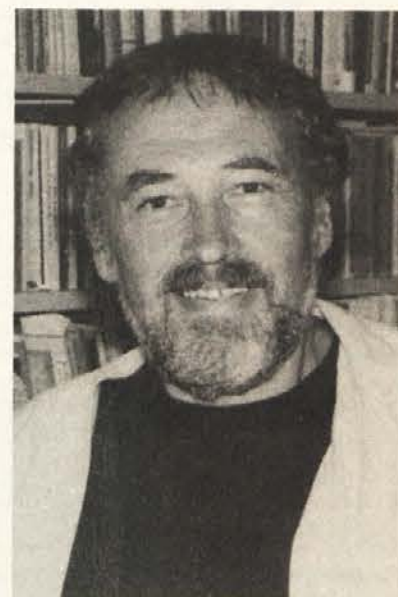
● Celovec uradno deželno zgodovino pisje izkazuje, da so v Celovcu že od nekdaj živeli tudi dvojezični oz. slovenskogovoreči prebivalci;

● tudi Ustavno sodišče je leta 1981 spoznalo, da se Slovenci v zadnjih desetletjih v vedno večjem številu naseljujejo v centrih Celovca in Beljaka;

● dvojezičnost Celovca se vedno bolj nazorno izraža tudi ob stalnem begu s podeželja, prav tako pa tudi ob visokem številu nihalcev z dvojezičnega ozemlja – to pa potrjujejo ustrezne deželne publikacije.

Akti diskriminacije

Že ta dejstva bi morala biti dosti zgovorna, da dvojezičnosti v celovski javnosti ne gre pojmovati kot neprijetnost, provokacijo, teritorialno zahtevo ali pa „nezakonitost“. Tudi javna uporaba slovenske oznake CELOVEC ali dvojezični naslov „Klagenfurt/Celovec“ na pisemskem papirju, v naslovih, napisih itd. je dopustna in ne sme

biti omejena ali diskriminirana. K temu tudi nihče ne sme pozivati, saj so veljavna ustrezna zakonska določila (celo Zakon o narodnih skupinah, pa tudi Senžermenska pogodba).

Vsekakor je to diskriminacija, če želje koroških Slovencev po ustreznem življenjskem in razvojnem prostoru v Celovcu (npr. željo po dvojezičnih izobraževalnih možnostih za ljudskošolske otroke) označujejo kot „ekstremna stališča“, „prismojenost“, „ekspanzijo“ itd. S takimi emocionalnimi in iracionalnimi stilizacijami hočejo očitno obujati koroški „prastrah“. Dejansko pa podpirajo kulturni razizem, podžigajo sovraštvo med narodnima skupnostima, preprečujejo jezikovno in etnično samouveljavljanje...

Izjav in reakcij v tisku, ki kažejo na pretresljivo močno zatajevanje realnosti, na globoko nepoznanje zgodovine in hudo intoleranco, je bilo toliko da se – hočeš, nočeš – spomniš stavka že umrlega ministra za pravosodje dr. Brode: „V diskriminaciji manjšin se nadaljuje fašizem. Rasizem je fašizem naših dni.“

Izjava Slovenskega znanstvenega inštituta

Na pobudo koroškega Heimatdiensta so na Koroškem dvignili najprej v sredstvih javnega obveščanja vik in krik o raziskavi o Slovencih v Celovcu. Obsodbi raziskave so se medtem priključili tudi nekateri funkcionarji strank.

Koroškemu Heimatdientu ne pripisujemo znanstvenih kompetenc. Organizacija je znana v vesdržnem merilu zlasti po publikaciji o Desnem ekstremizmu v Avstriji. Politiki pa so skušali diskvalificirati raziskavo in nosilca, ne da bi besedilo raziskave prebrali.

Kritiki skušajo ustvariti vtis, kot da bi imela raziskava le dve temi: število slovensko govorečih ter topografske oznake v celovski občini. Diskreditirajo znanje v deželi običajnega jezika ter izpričujejo svojo nevednost, kar zadeva topografske oznake, o katerih je pisal že Kranzmayer.

S kritiko so hoteli brez dvoma prizadeti Inštitut za nadaljnje izobraževanje univerze in Slovenski znanstveni inštitut ter razvrednotiti njihovo raziskovalno dejavnost in mu omajati materialno osnovo.

Reakcija na raziskavo kaže, da je nujna hitra, večja in permanentna kooperacija med znanstvenimi delavci, ki se ukvarjajo z dvojezičnim ozemljem Koroške ter njegovim prebivalstvom. Taka kooperacija lahko poglobi kvaliteto raziskav, omogoča interdisciplinarni pristop ter izboljša ustrezno metodologijo. O rezultatih raziskav pa bo treba sproti obveščati javnost, zlasti seveda raziskovalce manjšinske problematike. Prizadevati se moramo, da usposobimo čimveč ljudi za široko družbenopolitično razpravo o problematiki koroških Slovencev, ki bo temeljila na rezultatih raziskovalnih izsledkov.

Na Koroškem se bodo pač morali navaditi, da nihče nima monopola na področju znanstvenega dela.

Odpriost dežele in njenih ljudi ne moremo hvaliti le ob srečanjih n. pr. delovne skupnosti Alpe Jadran. To odpriost je treba vsakodnevno prakticirati in živeti znotraj dežele. Sem spada tudi enakopravno upoštevanje obeh deželnih jezikov ter prebivalstva, ki ta jezik kjerkoli govori.

RADIO-TELEVIZIJA

AVSTRIJA 1

Petek, 3. 7.: 9.00 Poročila – 9.30 Ruščina – 10.00 Živimo v Normandiji – 10.30 Škandal v Ischlu, film – 16.30 Oddaja za najmlajše – 17.05 Risanka – 17.30 Ana, Ciro in drugi – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi, družinska oddaja – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.03 Šport – 20.15 Derrick – 21.15 Poglej in ugani – 21.25 To so bili časi – 22.10 Mojstrska dela.

Sobota, 4. 7.: 9.00 Poročila – 9.05 Angleščina – 9.35 Francoščina – 10.05 Ruščina – 12.35 Štiri dni v strahu, film – 12.05 Beg pred Freudom – 14.40 Kad na skednju – 16.00 Ostržek – 16.25 Širom sveta – 17.05 Jack Holdborn, serija – 18.00 Tedenski pregled sporeda – 18.25 Veselo v soboto – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 19.55 Šport – 20.15 Eden bo zmagal – 22.05 Večer z Brigitte Neumeister – 23.05 Checkpoint (solist: Joesi Prokopetz).

Nedelja, 5. 7.: 15.00 Blokada v Londonu, film – 16.45 Florijan 4, serija – 17.30 Helmi, prometna vzgoja za otroke – 17.40 Klub seniorjev – 18.25 Poglej in ugani – 18.30 Mi, družinska oddaja – 18.50 Loto, žrebanje – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 19.50 Šport – 20.15 Tajni zakon, opera – 22.15 Spomini – 23.15 Sedem dni športa – 23.35 Mednarodni jazz.

Ponedeljek, 6. 7.: 9.05 Srečni Lukan, risanka – 9.30 Kulinarčne novosti iz Avstrije – 10.00 Raziskujemo vodo – 11.50 Rjava hijena – 12.00 Iz parlamenta – 13.00 Počitniški spored – 16.30 Oddaja za najmlajše – 17.05 V svetu divjih živali – 17.30 Opica v hiši – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi, družinska oddaja – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Šport v ponedeljek – 21.08 Mojs-

tri kuhajo – 21.15 Nastop v Manhattenu – 22.00 Tedaj – 22.05 Šport – 22.50 Arhitektura na razpotju.

Torek, 7. 7.: 9.05 Srečni Lukan, risanka – 9.30 Angleščina – 10.15 Orglje – 11.50 Gospod Rossi išče srečo – 14.20 Počitniški spored – 17.05 Čebelica Maja – 17.30 Tudi šala mora biti – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi, družinska oddaja – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.03 Šport – 20.15 Meč Islama (1) – 21.08 Poglej in ugani – 21.15 Dallas – 22.45 Svinjarija, film.

Sreda, 8. 7.: 9.05 Srečni Lukan, risanka – 9.30 Francoščina – 10.15 Tolkala – 10.30 Naša mala farma – 12.00 Slovo od divjega petelina – 14.20 Počitniški spored – 17.05 Risanka – 17.30 Obalni piloti – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi, družinska oddaja – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Sodnijski svetnik, avstrijski film – 21.50 Pravi Dunajčan ne pogine – 22.35 Buddy v Hongkongu.

Četrtek, 9. 7.: 9.05 Srečni Lukan, risanka – 9.30 Dežela in ljudje – 10.00 Pred poklicno izbiro – 10.15 Stara glasbila – 14.20 Počitniški spored – 17.05 Lutkovna predstava – 17.30 Črni konj – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi, družinska oddaja – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.03 Šport – 20.15 Nekoč – 21.15 Pripravljeno je – 21.50 Fina družina – omejeno jamstvo, satirična komedija – 23.30 Magnum.

AVSTRIJA 2

Petek, 3. 7.: 14.55 Tenis iz Wimbledonu – 19.15 Tedaj – 19.30 Čas v sliki – 20.03 Novo v znanosti – 20.15 Luknja v nebu – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kulturne novosti – 21.45 Šport – 22.15 Junior Bonner, film – 23.50 FBI, serija.

Sobota, 4. 7.: 14.00 Iz parlamenta – 15.00 Tenis iz Wimbledonu – 19.30 Čas v sliki – 19.55 Novo v znanosti – 20.15 Kot sol v juhi... film – 21.50 Šport – 22.25 Noč mora miniti, film – 23.55 Magnum.

Nedelja, 5. 7.: 9.00 Nedeljska matineja – 11.25 Tedaj – 11.30 Zbudil je mrtve, dokumentacija – 12.50 Športno popoldne – 18.25 Poglej in ugani – 18.30 Okay, mladinska oddaja – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Dober večer, gospa Campbell – 22.15 Hotel, serija – 23.00 Kraj zločina.

Ponedeljek, 6. 7.: 18.00 Lindenstraße – 18.30 Kobra, prevzemite – 19.15 Tedaj – 19.30 Čas v sliki – 20.03 Novo v znanosti – 20.15 Podeželski zdravnik – 21.08 Mojs tri kuhajo – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kulturne novosti – 21.45 Šiling, gospodarski magacin – 22.05 Neverjetna zgodba gospe K, film – 23.30 FBI, serija.

Torek, 7. 7.: 17.15 Manjšine v Avstriji: Hrvati – 18.00 Vroči obladi, mrzli polivi – 18.30 Kobra, prevzemite – 19.15 Tedaj – 19.30 Čas v sliki – 20.03 Novo v znanosti – 20.15 Kaj sem? – 21.08 Poglej in ugani – 21.35 Kulturne novosti – 21.45 Klub 2.

Sreda, 8. 7.: 17.00 Graditi, stanovati, živeti – 17.30 Dežela in ljudje – 18.00 Bill Cosbyjeva družinska drhal – 18.30 Kobra, prevzemite – 19.15 Tedaj – 19.30 Čas v sliki – 20.03 Novo v znanosti – 20.15 Za pest sladkorja in ščepec soli, dokumentacija o „tretjem svetu“ – 21.00 Novo v kinu – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kulturne novosti – 21.45 Vietnam – trodelna dokumentacija – 22.35 Avsterija – hiša ob meji, polski film.

Četrtek, 9. 7.: 18.00 Kulinarčne novosti iz Avstrije – 18.30 Kobra, prevzemite – 19.15 Tedaj – 19.30 Čas v sliki – 20.03 Novo v znanosti – 20.15 Notranjepolitični report – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kulturne novosti – 21.50 1-2-x (šport in to) – 22.20 Klub 2.

LJUBLJANA

Petek, 3. 7.: 18.20 – 0.00 Teletekst – 18.35 Poročila – 18.40 Dolga bela sled, 9. del – 19.10 Risanka – 19.26 Vreme – 19.30 Dnevnik – 20.00 C. Bertolazzi: Lulu, 1. del italijanske nadaljevanke – 21.10 Drugi spol, 4. del dokumentarne oddaje – 22.05 Rezerviran čas – 22.15 Dnevnik – 22.30 Poletna noč – Marie Octobre, francoski/cb/film.

Sobota, 4. 7.: 8.40 – 0.00 Teletekst – 8.55 Festival kurirček, 1. oddaja – 9.20 M. Kozina: Padlim, Bela krajina – 9.50 Mavrovi Hanovi: Bratstvo in enotnost – srečanje ZRVS Jugoslavije, prenos – 16.55 Nadia, ameriški mladinski film – 18.35 Španska državljanska vojna, 5. del dokumentarne serije – 19.00 Knjiga – 19.00 Risanka – 19.26 Vreme – 19.30 Dnevnik – 19.50 Zrcalo tedna – 20.15 Vrnitev, jugoslovanski film – 21.50 Dnevnik – 22.05 Poletna noč.

Četrtek, 9. 7.: 17.10 – 0.00 Teletekst – 17.25 Poročila – 17.30 Zagreb: Univerziada 87: Plavanje, prenos – 19.00 Med ribiči, oddaja za otroke – 19.10 Risanka – 19.24 Ne prezrite – 19.26 Vreme – 19.30 Dnevnik – 20.00 Zagreb: Univerziada 87, prenos slavnostne otvoritve – 23.05 Dnevnik – 23.20 Poletna noč.

Nedelja, 5. 7.: 9.35 – 13.25 in 16.00 – 23.30 Teletekst – 9.50 Poročila – 9.55 Živ žav: Smrk: risanke – 10.50 Dolga bela sled, ponovitev 9. dela češkoslovaške nadaljevanke – 11.20 Domači ansambli: Ansambel Henček – 12.00 Kmetijska oddaja – 13.00 Poklici: Sin, za kmeta se boš šolal – 13.20 Poročila – 16.15 Poročila – 16.20 Paganini, 1. del sovjetsko bolgarske nadaljevanke – 17.30 Sleparska delniška družba, ameriški (čb) film – 19.00 Kino – 19.10 Risanka – 19.24 Ne prezrite – 19.26 Vreme – 19.30 Dnevnik – 20.00 R. Bogdanovski: Tretje obdobje, 2. del nadaljevanke TV Skopje – 20.55 Poletna noč – 21.00 Zdravo.

Ponedeljek, 6. 7.: 18.05 – 0.00 Teletekst – 18.20 Poročila – 18.25 Šola tenisa – 18.35 Radovedni tačker: Ura – 18.50 Pamet je boljša kot zmet, 1. oddaja – 18.55 Sedem stopnic do glasbe: Klepetava želva – 19.10 Risanka – 19.24 Ne prezrite – 19.26 Vreme – 19.30 Dnevnik in poročilo s seje CK ZKS – 20.20 C. Duck – M. Thomas: Čigav otrok, 1. del avstralske nadaljevanke – 21.15 Aktualno: Piran – Ohrid: Na pragu sezone – 21.55 Dnevnik – 22.10 Glasba Georga Gerswina – 23.10 Poletna noč – Alo, alo, angleška humoristična serija, 5. del.

Torek, 7. 7.: 18.20 – 0.00 Teletekst – 18.35 Poročila – 18.40 Znak, 1. del – 19.10 Risanka – 19.24 Ne prezrite – 19.26 Vreme – 19.30 Dnevnik – 20.00 S. Pavič: Lovci proti trdnjavi, drama – 22.00 Slovenci v zamejstvu – 22.30 Dnevnik – 22.45 Poletna noč.

Sreda, 8. 7.: 18.20 – 0.00 Teletekst – 18.35 Poročila – 18.40 Pravljice iz lutkarskega vozička: O kozlovskem biku in slamanati brezi – 19.10 Risanka – 19.24 Ne prezrite – 19.26 Vreme – 19.30 Dnevnik – 20.00 Zagreb: Univerziada 87, prenos slavnostne otvoritve – 23.05 Dnevnik – 23.20 Poletna noč.

Četrtek, 9. 7.: 17.10 – 0.00 Teletekst – 17.25 Poročila – 17.30 Zagreb: Univerziada 87: Plavanje, prenos – 19.00 Med ribiči, oddaja za otroke – 19.10 Risanka – 19.24 Ne prezrite – 19.26 Vreme – 19.30 Dnevnik – 20.00 Tednik – 21.05 H. de Man: Naraščajoče vode, 8. del nizozemske nadaljevanke – 22.05 Dnevnik – 22.20 Poletna noč.

Slovenska študijska knjižnica

„Človek-družina-družba“

BRAJŠA P.:

Splošna psihodinamika samoupravnega vedenja

opis morale in poštenja, ki vse bolj izginjata iz današnjega družbenega dogajanja – Lj.: Delavska enotnost – 207 str.

BRAJŠA P.:

Se da živeti v dvoje?

možnost in način obojestransko zadovoljivega življenja v dvoje – Lj.: Delavska enotnost – 162 str.

FLANDRINI J.L.:

Družina: sorodstvo

družina in spolnost v Franciji od 16. do 18. stoletja – Lj.: Delavska enotnost – 269 str.

MILČINSKI L.:

Droge v svetu in pri nas

Lj.: Delavska enotnost – 195 str.: ilustr.

SPOCK B.:

Nega in vzgoja otroka

ob branju te knjige bosta pričakali svojega otroka in sprejeli starševske dolžnosti z novim zaupanjem in veseljem – Lj.: Delavska enotnost – 655 str.: ilustr.

TORT M.:

Intelligenčni kvocient

knjiga prikazuje, kako je mogoče napraviti inteligentne teste, ki posegajo v življenje ljudi – Lj.: Delavska enotnost – 157 str.: ilustr.

JOGAN M.:

Zenske in diskriminacija: osvoboditev žensk in spreminjanje družine – Lj.: Delavska enotnost – 156 str.

SSK ima svoje prostore v Mladinskem domu, Mikschallee 4. Knjižnica dobiva od leta 1974-75 ves obvezni izvod SR Slovenije. Poleg tega zbira tudi tako imenovano avstrijsko slovenico. Knjige so zelo različne vsebine in so namenjene vsem starostnim stopnjam in poklicnim skupinam. Prav gotovo bodo tudi VAS nekatere zanimala.

Knjižnica je od 10. do 18. ure v ponedeljek in torek od 8. do 16. ure v sredo, četrtek in petek

VESELIMO SE VAŠEGA OBISKA

Slovenski
VESTNIK

Izdajatelj in založnik: Zveza Slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Tarviser Straße 16.

Uredništvo in uprava: 9020 Celovec, Tarviser Straße 16
Telefon (0 42 22) 51 43 00-30/31/32/34
Telex 42 20 86 sndk a

Glavni urednik: Ivan P. Lukan;
uredniki: Andrej Kokot, Vinko Wieser,
Andrej Mohar.

Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.

Zastopstvo za Jugoslavijo:
ADIT-DZS, Kardeljeva c. 8/II, p.p. 171
61000 Ljubljana.

XI. srečanje slovenskih športnikov na Ravnah:

Prijateljski dvoboji
v petih panogah

Koroški Slovenci bili le delno uspešni

Zadnjo soboto in nedeljo so prišli slovenski športniki iz obmejnih dežel (Slovenije, Italije, Koroške in Porabja) na Ravne, da bi se tam pomerili s sovratniki na XI. tovrstnem srečanju. Tudi s Koroške se je na Ravne odpeljal avtobus nogometašev, igralcev in igralk namiznega tenisa, košarkaric ter šahistov (rokometnega moštva nimamo), da bi tam pokazali, da tudi med Slovenci na Koroškem športno udejstvovanje pridobiva na pomenu ter da se vedno več pripadnikov narodne manjšine ukvarja s to ali drugo športno panogo. Hkrati pa je tekmovalje na Ravnah tekmovalcem s Koroške služilo tudi kot priložnost za poglobitev stikov med slovenskimi športniki iz raznih dežel, za navezanje novih prijateljstev in izmenjavo izkušenj. Naši tekmovalci se letos niso znali povsem navezati na uspehe zadnjih letih, toda tudi na tem srečanju je predvsem veljalo olimpijsko geslo: „Sodelovati je vse.“

Najbolj uspešna je bila ženska namiznoteniška trojica (Carmen Traunig, Nada Fojkar, Marta Oraže), ki je kot edina koroška reprezentanca osvojila na tem srečanju prvo mesto pred favoritkami z Raven in iz Italije. Manj uspešna moška trojica (Mirko Oraže, Marko Smrtnik, Andrej Mohar), ki je bila po smoli le tretja, ker je ekipo iz Italije le tesno podlegla. V tekmovalstvu posameznikov pa so bili tako moški kot tudi ženske brez izgledov, zmage so odnesli Ravenčani.

S pomlajenim moštvom so se srečanja udeležili tudi koroški nogometaši (Ernst in Tonči Blajs, Dominik in Adrian Kert, Wili Berchtold, Marko

Wieser, Marjan Šmid, Igor Ogris, Ahim Oraže, Milan Piko, Mihael Šumnik in Johan Smrečnik), ki lanskega prvega mesta niso uspeli ubraniti. Letos so podlegli moštvo iz Italije z 0:1, z Ravnami in Porabjem pa so igrali neoločeno in tako zasedli le tretje mesto. Gole so dosegli: proti Ravnam Dominik Kert, proti Porabju pa Tonči Blajs in Ahim Oraže.

Košarkarice slovenske gimnazije so osvojile drugo mesto (Andreja Wieser, Tanja Koller, Angelika Mlinar, Mateja Miklavčič, Ana Šikornja, Tanja Prušnik, Marion Hribernik). Premagale so sovratnice iz Italije s 50:21, z Ravenčankami pa izgubile z 58:33.

Šahisti so računali vsaj na drugo mesto, zasedli pa so tretje – in to kljub temu, da so nastopili v zelo močni postavi (Jurij Deisinger, Justin Polanšek, Lojze Gallob, Franci in Herbert Rulitz, Robert Hedenik), toda nasprotniki so bili premočni. Točke so dosegli le Polanšek (2), Deisinger (1), brata Rulitz pa vsak po pol. Tudi v igri posameznikov so se uvrstili bolj zadaj, saj je bil Deisinger z osmim mestom še najboljši.

Carmen Traunig:
„Igrala bom za Sele!“

V postavi Carmen Traunig, Marta Oraže in Nada Fojkar so Korošice zmagale na srečanju slovenskih športnikov na Ravnah. V tej postavi pa bodo Selanke sodelovale tudi v letošnjem namiznoteniškem prvenstvu v državni B ligi. To je zdaj potrdila namreč tudi Carmen Traunig v razgovoru z našim listom: „Premišljala sem, ali naj igram spet v državni ligi. In odločila sem se: naslednje leto bom igrala za Sele!“ – Carmen Traunig, ki je igrala že v avstrijski reprezentanci, je bistvena pridobitev za Selanke, ki si lahko obetajo mesto v zgornji polovici lestvice!

SAK 2. v Ljubljani

Slovenski atletski klub – toda le s tremi igralci članskega moštva – se je udeležil turnirja v Ljubljani in tam premagal Naklo 1:0 (gol: Hanser), Rudarju iz Titovega Velenja pa je podlegel z 2:4 (gola: Hanser in Tone Hrovatič). Proti ljubljanski Olimpiji SAK ni igral, saj se je ta isti dan pomerila z olimpijskim moštvom Urugvaja. Rezultat: 1:1.

SAK je na tem turnirju preizkušal nekaj igralcev, med njimi tudi Hanserja od ASK, katerega bi predvsem Jagodič rad imel v svoji ekipi.

NOGOMETNE
NOVICE

Koroški prvak Rapid Lienz v kvalifikaciji za vstop v drugo zvezno ligo ni uspel. Odločilna je bil tekma s Kapfenbergom, ki jo je zgubil z 0:2. Temu je doprinesel slab sodnik Kohl, ki regularnega zadetka domačinov ni priznal, povrh tega pa je izključil še dva igralca Lienza. Kapfenberg si je s to zmago zagotovil mesto v drugi ligi.

Ker torej Lienz ni uspel, izpadejo iz koroške lige Brnca, Mostič in Treibach, nadomestili jih bodo Šentvid (izpadel iz druge lige) ter prvaka spodnjih lig Magdalen in ATSV Wolfsberg. V spodnjo ligo so se povzpeli Tristach, Baško jezero, Bilčovs in Klopinj. Iz nje pa mora poleg Afritza, Nußdorfa, Velikovca in Weitensfelda tudi še Podkloster, ki je zgubil dvoboj z Rudo. Iz prvega razreda mora tudi Straßburg – in to kljub zmagi 7:2, sa je v gosteh podlegel Neci z 2:8.

● Uspešni slovenski legionar Branko Oblak je zapustil Wigo/Trg in namerava nadaljevati z nogometom v spodnji ligi, kjer se je menda že domenil s celovskim moštvom ASV.

● Nekdanji igralec SAK Jože Fera bo po vsej verjetnosti ostal trener v prvem razredu, čeprav je postal s Klopinjem prvak (zdaj v spodnji ligi). Menda ga vleče nazaj v Sele.

● Tudi Nanti Travnik ne bo ostal v Klopinju. Vrnil se bo v Sele, ali pa se bo pridružil celo SAK-ju.

● Za najboljšega strelca na Koroškem – Norberta Kucharja iz Železne Kaple (32 golov) – se poteguje ligaški klub SVG Pliberk.

● Trener Lojzer Jagodič bo v novi sezoni skoraj zagotovo še naprej vodil SAK.

● Kaj bo s kapetanom SAK Marjanom Velikom in napadalcem Mariom Pihornerjem, še ni jasno. Zanju se poteguje celovška Austria.

● Bilčovs bi prav rad imel za trenerja igralca SAK-ja Mladena Jovičevića, ki pa je že podpisal za SAK.

Kolesarjenje po sosednjih obmejnih občinah. Nad 500 ljudi se je v nedeljo zbralo pri pliberški zadrugi, od koder so se odpeljali po progi Pliberk – Suha – Labot – Dravograd – Ravne – Prevalje – Pliberk. Ob krasnem vremenu so se popeljali na prijateljsko pot, na njej so se številni udeleženci pobliže spoznali, saj jim ni bilo treba gledati na uro: zmagovalci so bili namreč vsaki, ki je progo zdržal. Kolesarjenje so organizirali ŠD Pliberk, Slovenska športna zveza in kolesarska sekcija z Raven.

Četrtek 9. 7. 87 ob 19. uri
v Mladinskem domu SSD

Boksarski dvoboj

Koroška – Štajerska
(nastopata tudi Franci Wieser in Marjan Oraže)

Kikboks predvajanje

(sodeluje Niki Gstettner, evropski in svetovni prvak v kikboksu)

Večer podpirajo: Slovenska športna zveza, Cartrans, Intrade, Carimpex in Hago.

„Dober dan, naši!“ – Tudi letos so delavci podjetja „Svilanit“ iz Kamnika (slika spodaj) izvedli svojo tradicionalno kolesarsko „karavano“ k zamejskim Slovincem. Prišli so tudi na Koroško. Ustavili so se v Železni Kapli, kjer so se med drugim udeležili tudi „športne noči“ Slovenskega športnega kluba „Obir“. Udeleženci in udeleženke so poudarili, da s tem obiskom izražajo tudi svojo solidarnost s koroškimi Slovenci.

ŠPORTNE VESTI

V Cankarjevem domu v Ljubljani se je s srečanju zadnjega kola končal 7. mednarodni Vidmarjev memorialni šahovski turnir, po moči devete kategorije, ki je imel pisano mednarodno udeležbo 14 šahistov iz šestih držav in je potekal v dveh delih (prvi del so šahisti odigrali v Portorožu). Vidmarjev turnir je bil kljub udeležbi mladih šahistov, brez velikih šahovskih imen, borben in kakovosten šahovski dogodek za slovenski in jugoslovanski šah. Na sam vrh se je s prodorno in inovativno igro prebil najmlajši udeleženec, 19-letni mednarodni mojster Ivan Sokolov iz Sarajeva, skupaj z nemškim velemojstrom Uwejem Bönschom. Tretji je bil Csom (Madžarska), na 4. in 5. mestu pa sta Dizda (Jug.) in Vera (Kuba).

Franci Wieser in Marjan Oraže sta zadnji vikend sodelovala v Braunau, kjer je koroška boksarska reprezentanca nastopila proti Zgornji Avstriji. Oraže je dosegel neodločen izid, Wieser pa ni boksar, ker njegovega nasprotnika ni bilo, Koroška je zgubila dvoboj z 8:4. Edino zmago je dosegel Radulović.

Rapid je postal avstrijski nogometni prvak, saj je v zadnjem kolu premagal dunajski Sportklub z 2:1, tekme Austria iz Dunaja pa je igrala v Gradcu proti Sturmju le 2:2, tako pa zapravila svojo prednost. Rapid je torej osvojil tako zaželeni „double“, se pravi da je letos zmagal tako v prvenstvu kot tudi v pokalnem tekmovalstvu.

Kolesarsko dirko po Koroški je v skupnem seštevku osvojil sovjetski kolesar Sergej Uslamine pred Avstrijcem Seidlom (ARBÖ Bosch) in Pavličem (Jugoslavija). Najboljši Korošec Kostel se je uvrstil še pred močnimi tekmeči na 18. mesto.

Odbojkarji ŠK Dob/Aich so za koroško mojstrsko lovoriko osvojili tudi naslov prvaka Robinson-pokala, se pravi da so zmagali tudi v pokalnem tekmovalstvu. Uspešnim Podjunčanom iskreno čestitamo!

28. športne igra papirničarjev so bile letos v Radečah. 500 tekmovalcev in tekmovalk se je pomerilo v najrazličnejših panogah. Med njimi so bili tudi uslužbenci tovarne Obir z Rebrec. Tekmovalce je v imenu Slovenija-papirja pozdravil Feliks Wieser, ki je športnike in športnice povabil tudi na zimske športne igre 1988, ki bodo na Koroškem.

Nogometno prvenstvo 1. zvezne lige se začne že 21. julija. Koroški zastopnik v najvišjem razredu avstrijskega nogometa, celovška Austria, bo prvo tekmo igrala na Dunaju proti Vienni.

Okrepitev za celovško Austrijo: celovski prvotigaš je pridobil za naslednje leto znanejšega igralca Olimpije iz Ljubljane, napadalca Jožeta Prelogarja.

Slobodan Živojinović (Jugoslavija) je na teniškem turnirju v Wimbledonu (London) premagal Britanca Batesa 7:6, 7:5, 7:6 in se tako kvalificiral v osmino finala. Branilec naslova, Becker (ZRN) je izpadel že v drugem kolu.

Velemojster
Robatsch pod
pričakovanji

Po enajstem kolu avstrijskega prvenstva v šahu v štajerskem Semriachu edini avstrijski velemojster Karl Robatsch iz Celovca nima več izgledov za osvojeitev naslova. Iz enajstih partij je zbral samo šest točk, kar pomeni na lestvici deljeno četrto do peto mesto. Pod pričakovanjem igra tudi branilec naslova Josef Klingner, ki ima samo pol točke več kot Robatsch, tako da se bosta ta dva igralca verjetno v naslednjih štirih kolih borila za tretje mesto. Presenečenje tega prvenstva kategorije 4 je mladi Salzburčan Brestian, ki ima iz 11 partij 8,5 točk, njegov najhujši nasprotnik pa je avstrijski mednarodni mojster dr. Wittmann iz Gradca, ki je do zdaj edini premagal „remi-specialista“ Robatscha. Ostali Korošci Hölzl, dr. Titz in mag. Petschar sicer igrajo solidno, ni pa pričakovati bistvenih premikov na lestvici navzgor. Hölzl ima 5,5 točk, dr. Titz pet in mag. Petschar štiri točke. Robatsch je pred začetkom prvenstva izjavil, da njegova udeležba na tem prvenstvu ne pomeni, da se s sedanjim vodstvom avstrijske šahovske zveze, katero ga je dostikrat bojkotiralo, strinja.

Šahovska rubrika

(ureja Silvo Kovac, Idrija)

Šahovska naloga št. 22
XU JUN – SOKOLOV
(Portorož 1987)

Na diagramu je pozicija iz omenjene partije. Mladi jugoslovanski šahist Ivan Sokolov ima odlično protigrjo po e liniji in na diagonalni a8 – hl ogroža belega kralja Kitajca Xu Juna. Beli se je zato z zadnjo potezo 28. Tfl želel zaščititi, vendar pa je Sokolov z aktivno igro figur zlomil odpor belega.

Poizkusite sami nadaljevati. V kolikor ne najdete zmagovalne variante počakajte do naslednje številke, ko bomo objavili nadaljevanje.